ಸವಿತಾ ನಾಗಭೂಷಣ

ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕರೆಯಿರಿ ಭೂಮಿಗೆ

ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕರೆಯಿರಿ ಭೂಮಿಗೆ

(ಕವನ ಸಂಕಲನ)

ಸವಿತಾ ನಾಗಭೂಷಣ

ಸಿಂಹಾದ ಪ್ರಕಾಶನ ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ-೫೭೭ ೫೩೧ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ

ಜನನಿಯ ತನುಜಾತೆ....' ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಹಾಡುವಾಗ ತುಂಬಾ ಖುಷಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಡದು. 'ಜಯ ಸುಂದರ ನದಿ ವನಗಳ ನಾಡೆ' ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಬಂದಾಗ ನನ್ನೂರಿನ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಹೆಮ್ಮೆ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಆ ಹಾಡು ಅದರ ಕರ್ತೃವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಆಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿಸ ಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ.

ನಾನು ಕುವೆಂಪುರವರನ್ನು ಮೊದಲನೆಯ ಸಲ ನೋಡಿದ್ದು ಎಂಟನೇ ಇಯತ್ತೆಯಲ್ಲಿ. ಅದೊಂದು ದಿನ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಸರತಿಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಕಮಲಾ ನೆಹರೂ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಎಸ್. ಪಿ. ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಬಂದಿರುವರೆಂದು ಇನ್ಯಾರೋ ಸುದ್ದಿ ಹಬ್ಬಿಸಿದರು. ಸರಿ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಕಮಲಾ ನೆಹರೂ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಸಾಲಾಗಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ಕುವೆಂಪುರವರೂ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂರವರೂ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಆಸೀನರಾಗಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಗಮನವೆಲ್ಲಾ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂರವರ ಮೇಲೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ನಾನು ಕುವೆಂಪು ರವರನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರು ಎಸ್. ಪಿ. ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಅಲ್ಲ, ಬರೀ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ (ಈಗಿನ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ) ಎಂದು ತಿಳಿದು ನಮ್ಮ ಉತ್ಸಾಹ ಟುಸ್ಸೆಂದಿತು. ಇಷ್ಟರ ನಡುವೆ ಕುವೆಂಪುರವರು ಆಡಿದ ಮಾತಿನ ತುಣುಕೊಂದು ಇನ್ನೂ ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿದೆ. 'ಇಷ್ಟ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಹಾಡೋದಲ್ಲ.... ಭಾವ ಇರ್ಬೇಕು, ಚಿತ್ರ ಮೂಡಬೇಕು, ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಹಾಡಿದ್ರು ನೋಡಿ.... ಹಾಗೆ' ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಜೊತೆ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ ಹುಡುಗಿಯೋರ್ವಳಿಗೆ ಸಹಸ್ರ ನಾಮಾರ್ಚನೆಯೂ ಆಯಿತು. ನಾವು ಕುವೆಂಪು ರವರಿಗೂ, ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಅವರಿಗೂ ಶಾಪ ಹಾಕುತ್ತಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಕಣ್ಣುತಪ್ಪಿಸಿ ಓಡಲು ಹೊಂಚು ಹಾಕತೊಡಗಿದೆವು.

ನಾನು ಪಿ.ಯು.ಸಿ.ಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ಸೀನಿಯರ್ ಒಬ್ಬರು ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ರಕ್ತಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಏಕಪಾತ್ರಾಭಿನಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ರೋಮಾಂಚನಗೊಂಡಿದ್ದೆನಾದರೂ ಲಟ್, ಲೊಟ್, ಲಂಗ್ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಓಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ ಎಳೆದು ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕ ಪಡೆಯುವ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿ ನಲ್ಲಿದ್ದೆನಾದ್ದರಿಂದ ಕುವೆಂಪುರವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಪಡೆದು ಓದಬೇಕೆಂಬ ಹಠ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೂಡಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ರಕ್ತಾಕ್ಷಿಯ ರೋಮಾಂಚನ ಇನ್ನೂ ಹಸಿ ಹಸಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಮತ್ತೊಂದು ಘಟನೆ ಸಂಭವಿಸಿತು. ಅಪರಿಮಿತ ಅಜ್ಞಾನ ದಿಂದಲೋ ಸಂಸ್ಕೃತ ಜ್ಞಾನ ತೂಕದಿಂದಲೋ ಕುವೆಂಪುರವರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದ ನನಗೆ ಕುವೆಂಪುರವರನ್ನು ಹೊಸ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುವ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಬಂದಿತು. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆಯ ಸಹೋದರನೊಬ್ಬ ಕುವೆಂಪು ಪ್ರಣೀತವಾದ

ಮಂತ್ರ ಮಾಂಗಲ್ಯದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಳ ವಿವಾಹವಾದ್ದರಿಂದ ಕುವೆಂಪುರವರಲ್ಲಿ ಕವಿ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಬೇರೇನನ್ನೋ ನೋಡತೊಡಗಿದವು. ಇದು ಮುಂದೆ ನನ್ನ ವಿವಾಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಧೈರ್ಯದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತಷ್ಟೆ....

ಮದುವೆಯ ನಂತರ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತ ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಕುವೆಂಪು ರವರನ್ನು ಭಿನ್ನ, ವಿಭಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನೋಡುವ ಅವಕಾಶ ಲಭಿಸಿತಷ್ಟೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ನಾಗಭೂಷಣನ ಅಭಿಮಾನದ, ಪ್ರೀತಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡಿದ್ದೇ ಹೆಚ್ಚು- ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು, ವೈಚಾರಿಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತಿರುವಿ ಹಾಕುವಷ್ಟು.... ಕೊನೆಗೆ ಹಳೆಗನ್ನಡ ಬರದಿದ್ದರೂ ರಾಮಾಯಣದರ್ಶನಂ, ಓದುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು. ಅವರ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ ನೆನಪಿನ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಪಯಣಿಸಿದ್ದೂ ಆಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಕೆರಳಿಸಿದ್ದು ಅವರ ಕಾವ್ಯ–ನೆಲ, ನೀರು, ಆಕಾಶ, ಮರ, ಪಕ್ಷಿ, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದು ಸ್ವರ ಮೇಳವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಅವರ ಪ್ರಕೃತಿ ಕಾವ್ಯ.

ನಾಗಭೂಷಣನ ಕೆಲವು ಗೆಳೆಯರು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅಸಂಗತವಾಗಿ ಕುವೆಂಪುರವ ರನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿ, ಗೇಲಿ ಮಾಡುವುದುಂಟು. ನನಗಾಗ ಶಿವಮೊಗ್ಗೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಇನ್ನೂ ದಯನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ನದಿ, ಬೆಟ್ಟ, ವನರಾಶಿ, ಪಕ್ಷಿ ಕೂಜನವನ್ನು ಗೇಲಿ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು ಕಂಡು ಬೆರಗಾದ, ಪ್ರೀತಿಸಿದ, ಆರಾಧಿಸಿದ ಕಾಡನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕು ತ್ತಿರುವ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಂದು ಅಂಶವೇ ಕುವೆಂಪುರವರನ್ನೂ ಗೇಲಿ ಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸು ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ ....

ಆದರೂ ಈಗಲೂ ನನಗೆ ನೆನಪಾಗುವುದು ಆ ಮರವೇ. ಆಕಾಶಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮರ, ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿರುವ ಹೆಮ್ಮರ. ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಚಾಚಿರುವ ಅದರ ಬೇರುಗಳನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿಲ್ಲ. ಅದರ ದಪ್ಪ ಕಾಂಡದೊಳಗೆ ಅಡಗಿರುವ ಅನುಭವ ಪ್ರಪಂಚದ ಅರಿವು ನನಗಿಲ್ಲ. ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಚಾಚಿರುವ ಕೊಂಬೆ ಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಂತೂ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅದು ಚೆಲ್ಲುವ ಹೂಗಳನ್ನು ನಾನು ಆರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಣವಾದರೂ ನಿಂತ ಸಂಭ್ರಮ ನನ್ನದಾಗಿದೆ.

– ಸವಿತಾ ನಾಗಭೂಷಣ

(೧೯೮೭ ರಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಂಗಾರು ಪತ್ರಿಕೆ ಹೊರತಂದ ವಿಶೇಷ ಪುರವಣಿಗಾಗಿ ಬರೆದ ಲೇಖನ)

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

ಇಲ್ಲಿನ ಕವನಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ

ಸಂವಾದ, ಶೂದ್ರ, ಲಂಕೇಶ್‌ಪತ್ರಿಕೆ, ಸುದ್ದಿ ಸಂಗಾತಿ, ಪ್ರಜಾವಾಣಿ, ಕನ್ನಡಪ್ರಭ,
ಸುಧಾ, ಮಯೂರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು,

ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದ
ಬೆಂಗಳೂರು ಹಾಗೂ ಹಾಸನ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗವನ್ನು,

ನನ್ನನ್ನು ಸಲಹಿದ ತಂದೆ ತಾಯಿ
ದಯಾನಂದ ಪೈ ಹಾಗೂ ಸರಸ್ವತಿ ಪೈ ಅವರನ್ನು,

ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲೇ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ರುಚಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ
ಅಕ್ಕ ಸುಮನಾಳನ್ನು,

ತಿದ್ದಿ ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಹಿರಿಯರಾದ
ಕವಿ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಗುರು ಕೆ. ಎಂ. ಶಂಕರಪ್ಪ ಅವರನ್ನು,

ಈ ಸಂಕಲನ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂವಾದ ಬಳಗದ
ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ, ಡಿ. ಎಸ್. ನಾಗಭೂಷಣ, ಸ. ಉಷಾ,
ಜಿ. ಎಲ್. ರಾಮಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಪೈ. ಮಂಜಪ್ಪ ಅವರನ್ನು,

'ನಾ ಬರುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು' ಈ ನನ್ನ ಮೊದಲ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಓದಿ
ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ ಸಹೃದಯರನ್ನು,

ನನ್ನನ್ನು ಸದಾ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾ ಪೊರೆಯುವ
ಅನೇಕ ಗೆಳೆಯ, ಗೆಳತಿಯರನ್ನು,

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ
ಹಾಸನದ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪ್ರೆಸ್‌ನ ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ರಂಗರಾಜ್ ಹಾಗೂ
ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು,

ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಹಾಸನ

ಸವಿತಾನಾಗಭೂಷಣ

ಬಿದರಹಳ್ಳಿ ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ, ಧಾರಿಣಿ
ಎಂ. ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯ, ರೇಣುಕ
ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್, ಮನೋರಮಾ
ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ

ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ

ಪರಿವಿಡಿ:

ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ದುಃಖ

ಬಣ್ಣದ ಸಂಜೆಯನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದೆ-
ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೆ
ಸಿಡಿಲ ಚೂರೊಂದು
ಉರಿದು ಕಪ್ಪಾಯಿತು.

ಮೊರೆಯುವ ಕಡಲನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದೆ–
ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೆ
ತತ್ತರಿಸುವ ಅಲೆಯೊಂದು
ಎತ್ತರಕೆ ನೆಗೆದು ಕೆಳಗೆ ಬಿತ್ತು.

ಹೆಮ್ಮರವೊಂದನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದೆ-
ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೆ
ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದು
ಎಲೆ ಉದುರಿ ಬೋಳಾಯಿತು.

ಹಸಿ ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ
ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ-
ಹೋಗುತ್ತಿರುವಂತೆಯೆ
ಮುಳ್ಳೊಂದು ಚುಚ್ಚಿ
ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿತು.

ಇಡಿಯಾಗಿ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ
ಮೈಯೊಡ್ಡಿ ನಿಂತಿದ್ದೆ-
ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೆ
ಮೂಗಿನ ಮೇಲೊಂದು
ಹನಿ ಉರುಳಿ ಒದ್ದೆಯಾಯಿತು.

ಬಣ್ಣದ ಸಂಜೆ
ಉಕ್ಕುವ ಕಡಲು
ಉರಿಯುವ ಸೂರ್ಯ
ಮಣ್ಣು, ಮರ ಎಲ್ಲಾ
ಕಣ್ಣೊಳಗೆ ಹೊತು
ಯೌವ್ವನ ಮಾತಾಡಿತು
ಪ್ರೇಮವೆಂದು ಕರೆಯಿತು.

೨

ಆಕಾಶವ ಸೀಳಿದ ಸಿಡಿಲು
ನೆಲಕಚ್ಚಿದ ಅಲೆ, ಎಲೆ
ಚುಚ್ಚಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಮುಳ್ಳು
ಸಿಳ್ಳು ಹೊಡೆದು ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ
ಬೆವರ ಪೋಣಿಸಿತು.

ಸೂರ್ಯ, ಕಡಲು, ಸಂಜೆ,
ಮರ, ಮಣ್ಣು ಎಲ್ಲಾ
ಕಣ್ಣೊಳಗೇ ಹಣ್ಣಾಯಿತು
ಮುಪ್ಪು ಅದನ್ನು
ದುಃಖವೆಂದು ಬರೆಯಿತು.

(ಜನವರಿ ೧೯೭೭)

ಹಸಿವು

ಮುತ್ತಿನ ಹನಿಗಳನ್ನು
ಕೆಂಡದ ತುಟಿ ಹೀರಿತು.

ಮುಗುಳು ನಕ್ಕ ಚಿಗುರನ್ನು
ನೆಲ ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಿಂದ ನುಂಗಿತು.

ಹಸಿದ ಒಡಲು ಬಾದಾಮಿ
ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ಹಿಡಿ ಮೆದುಳು
ಜಗತ್ತಿನ ನಾಡಿಯಾದ
ನೀರು, ನೆಲ, ಆಕಾಶ
ಕೊನೆಗೆ–
ಪ್ರೇಮವನ್ನೂ ಧೂಳಾಗಿಸಿತು.

ತಾಯಿಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯಪೂರಿತ
ಕಣ್ಣುಗಳು ಸೂರ್ಯನನ್ನೇ ಕೇಳಿದೆ–
ನಿನಗೇನಾದರೂ ಹೇಳುವುದಿದಿಯೇ?

ಅವನು ಸುಮ್ಮನೆ
ಉರಿಯತೊಡಗಿದ.

(ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೮೭)

ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ...

ಢಣ ಢಣ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಿತು
ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಲಾಗಿ ಕುಳಿತರು
ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಕವಿತೆಗಳು
ಒಂದೊಂದಾಗಿ ವೇದಿಕೆಗೆ ಬಂದವು.

ಕೆಲವು ಕವಿತೆಗಳು
ಹೂಗಳಂತೆ ಅರಳಿದರೆ
ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು
ನದಿಗಳಂತೆ ಹರಿದವು.

ಕೆಲವು ಕವಿತೆಗಳು
ನಕ್ಷತ್ರಗಳಂತೆ ಮಿನುಗಿದರೆ
ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು
ಉಲ್ಕೆಗಳಂತೆ ಉರಿದು
ಬೂದಿಯಾದವು.

ಕೆಲವು ಕವಿತೆಗಳು
ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ ತಿನ್ನಿಸಿದರೆ
ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು
ಕಷಾಯ ಕುಡಿಸಿದವು

ಕೆಲವು ಕವಿತೆಗಳು
ಬೆಂಕಿ ಉಗುಳಿದರೆ
ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು
ರಕ್ತ ಕಾರಿದವು

ಕೆಲವು ಕವಿತೆಗಳು
ಬಿಕ್ಕಳಿಸಿ ಅತ್ತರೆ
ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು
ಮುಕ್ಕಳಿಸಿ ನಕ್ಕವು

ಕೆಲವು ಕವಿತೆಗಳು
ತೊಂಡು ದನಗಳಂತೆ
ಕಂಡದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಸಕಿಹಾಕಿದರೆ
ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ತಾಯಿಯಂತೆ
ಅವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಸಂತೈಸಿದವು.

ಕೊನೆಗೆ ಬಂದದ್ದು
ಪ್ರೇಮಿಯಂತಹ ಕವಿತೆ
ನೆಲ ನೀರು ಆಕಾಶದಂಥ ಕವಿತೆ
ಅದು ಕಡಲಿನ ಹಾಗೆ ಮೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು
ನೆಲದ ಹಾಗೆ ಪರಿಮಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು.
ಅದು ಆಕಾಶದಂತೆ
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು
ಮೈಮರೆಯಿತು, ಮೈಮರೆಸಿತು.

(ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಯವರ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ)

(ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೮೭)

.....ಹೋಗಿ ಬಿಡು

ನೋಡು–
ಕಣ್ಣು ತುಟಿ ಮೂಗು
ಕೈಯಿ ಮೈಯಿ
ಏನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ
ಇದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಣಿಸುವ
ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕಡೆಯ ಬಾರಿ
ಎಂಬಂತೆ ನೋಡಿ ಬಿಡು.

ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಬೆಳಕನ್ನು
ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬೆಡಗನ್ನು
ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ,
ನಿನ್ನೊಳಗೆ
ಬೆರಗನ್ನು ಭಯವನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿಸಿದ
ಆಕಾಶವನ್ನು ಕಡೆಯ ಬಾರಿ
ಎಂಬಂತೆ ನೋಡಿ ಬಿಡು.

ನೀನು ಆಟವಾಡಿದ ನೆಲ
ನಿನಗೆ ಪಾಠ ಕಲಿಸಿದ ಹೊಲ
ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಹುಡುಗ
ನಿನಗೆ ನೀತಿ ಬೋಧಿಸಿದ ತಂದೆ
ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಡೆಯ ಬಾರಿ
ಎಂಬಂತೆ ನೋಡಿ ಬಿಡು

ಹೋಗು–
ಹುಲ್ಲು ಪೊದೆ ಮರಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ
ಹುದುಗಿರುವ
ಹೂವುಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸು
ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸು.

ನಿನ್ನ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು
ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು
ನಿನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು
ಇಲ್ಲೆ ಈ ದಡದಲ್ಲಿರಿಸಿ
ತಣ್ಣಗೆ, ಕಡಲಿನೊಳಗೆ
ನದಿಯ ಹಾಗೆ
ನಡೆದು ಹೋಗಿಬಿಡು....

(ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೮೭)

ರಸ್ತೆ ಹೋಗುವುದೆಲ್ಲಿಗೆ ?

ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ಚಳಿಗೆ
ಮುಂಜಾವದ ತುಟಿಯೊಡೆದಿದೆ
ಆಕಾಶ ಚಂದಿರನನ್ನು
ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ನಸುನಗುತಿದೆ
ಮಿಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಹೊಗೆಯನ್ನೂ
ಹುಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ
ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಪಡೆದ ಭದ್ರೆ
ಮುದಿಸೂಳೆಯ ಹಾಗೆ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ
ಜಿಪುಣಶೆಟ್ಟಿ ಸೂರ್ಯನದು
ತೂಕದ ವ್ಯವಹಾರ
ಒಂದೊಂದೆ ಕಿರಣ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಾನೆ
ನೆಲದ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾರ.

ಅಂದವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಕೊಂಡು
ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವ
ಹಾಲಿನ ಬಾಟಲಿಗಳಿಗೆ
ಮೈತುಂಬಾ ನಿರೀಕ್ಷೆ
ಯಾರೋ ಮಡಿವಂತರು
ಸಾರಿಸಿ ಗುಡಿಸಿದ ಅಂಗಳ
ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಗಳಿಗೆ ರಂಗಸಜ್ಜಿಕೆ.

ಕೈಗಾಡಿಯ ಬೈಟೂ ಕಾಫಿಯಲ್ಲಿ
ಜೋನಸ್ಸು ಮುಷ್ಕರ ಚರ್ಚೆಯಾಡುತ್ತಿದೆ.
ದೂರದ ಚರ್ಚಿನ ಗಂಟೆ
ಎಂಟು ಹೊಡೆದಿದೆ.
ಪುಸ್ತಕದ ಬೆಟ್ಟ ಹೊತ್ತ
ಪುಟಾಣಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಗೀತೆ

ಕಾಡಿನಕಡವೆಯ ಮರಿಗಳು
ಊರ ಉದ್ಯಾನವನದ
ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಂಬಗಳಿಗೆ
ಹತಾಶೆಯಿಂದ ಕೊರಳು ಉಜ್ಜುತ್ತಿವೆ.
ಬತ್ತಲಾದ ಪುಟ್ಟ ಗಿಡಗಳು
ವನಮಹೋತ್ಸವದ ದಿನ ಎಣಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಚಪ್ಪಲಿ, ಚೀಲ, ಕೊಡೆ
ಚದುರಿ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿವೆ.
ವರದಕ್ಷಿಣೆ ತರದ ಹುಡುಗಿಯ ಹಾಗೆ
ಇಡಿಯಾಗಿ ಮೈಸುಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ
ಕಾರು ಮುಖ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ.
ಕೈಗಾಡಿಗೆ ಕಾಲಿಲ್ಲ
ಶನಿದೇವರ ರಥ ಕಾಣೆಯಾಗಿದೆ.
ಚುರುಮುರಿ ಉಂಡೆಯನ್ನು
ಸುತ್ತಿರುವ ಮಾಸಲು ಹಾಳೆಯಲ್ಲಿ
ಉಲ್ಲಾಸಭರಿತ ಕವಿತೆ.

ಒಂದಿಷ್ಟು ಕದನ-ಕುತೂಹಲ
ಆಮೇಲೆ–
ಲಾಠಿ ಬೂಟುಗಳ ಟಪ ಟಪ
ಸದ್ದಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ
ಟೋಪಿಗಳ ಶಾಂತಿಸಭೆ.

ಭಜನೆ, ತಾಳ, ಬೆಂಕಿ
ಸಣ್ಣಗೆ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿಸುವ ಹೊಗೆ.
ಯಾರದ್ದೊ....
ಕೊನೆಯ ಮೆರವಣಿಗೆ.

ಸೀಳಿಹೋದ ಅಭಯಹಸ್ತದ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ
ಚಿಂದಿ ಚಿಂದಿಯಾದ
ನೇಗಿಲು ಹೊತ್ತ ರೈತನ ಚಿತ್ರ :

ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ
ಹಸಿರು ರುಮಾಲಿನ ಹುಡುಗ
ಮಾರ್ಕ್ಸ್, ಬುದ್ಧ, ಗಾಂಧಿ
ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಗಡ್ಡ ಹಣ್ಣಾಗುತ್ತಿದೆ
ಮೈಮರೆತು ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ ಹುಡುಗ !

ಗಾಳಿಯೊಳಗೆ ತೇಲಿದಂತೆ
ಚೆಲುವಾಗಿ ಹೂವಿನ ಹಾಗೆ
ಪರಿಮಳಿಸುತ್ತ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ
ಸೇಬು ಕೆನ್ನೆಯ ಹುಡುಗಿ
ಉತ್ಸವದ ಮೂರುತಿಯ ಹಾಗೆ ಶಿಸ್ತಾಗಿ
ಉತ್ಸಾಹ ಉಕ್ಕುಕ್ಕಿ ಚೆಲ್ಲುವ ಹಾಗೆ
ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಹುಡುಗಿ
ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟ
ಮಗುವಿನ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ
ಅವರಿವರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ....
ಈ ರಸ್ತೆ ಹೋಗುವುದೆಲ್ಲಿಗೆ ?

(ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೮೭)

ಮೃತ್ಯು

ಪ್ರತಿದಿನ, ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ
ಅದೇ ಕೆಲಸ:
ಹುಟ್ಟಿನ ಮನೆಗೆ
ಭೇಟಿ ಕೊಡುವುದು,
ಸಂಭ್ರಮದ ತುಣುಕನ್ನು
ಮೆದ್ದು, ತನ್ನದೊಂದು
ಬೀಜ ನೆಟ್ಟು ಗುಟ್ಟಾಗಿ
ಓಡಿಬರುವುದು.
ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಕೆಲಸ
ಕಾಯುವುದು
ನೆಟ್ಟ ಬೀಜ ಫಲಕೊಟ್ಟು
ಹಣ್ಣಾಗಿ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನೇ
ಕಣ್ಣಾಗಿ ಕಾಯುವುದು.

ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಕೆಲಸ
ಆಯುವುದು
ಕವಡೆ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು
ನಾರುವ ಹುಣ್ಣುಗಳನ್ನು
ತಲೆಬುರುಡೆ, ಎದೆಗೂಡು
ಅಳಿದುಳಿದ ಹಾಡುಗಳನ್ನೂ
ಆಯುವುದು.

ನಿತ್ಯದ ಕೆಲಸದ ಮಧ್ಯೆ
ತುರ್ತಿನ ಕರೆ ಬಂದಲ್ಲಿ....
ಓಡಬೇಕು ಬಿರುಗಾಳಿಯಾಗಿ,
ಇಲ್ಲ .. ಯಾವುದಾದರೊಂದು

ನದಿಯೊಳಗೆ ಅವಿತು
ಉಕ್ಕಬೇಕು ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ
ಅಥವ ಉಲ್ಕೆಯಾಗಿ
ಉರಿದು ಕಲ್ಲುಗಳ
ಮಳೆಗೆರೆಯಬೇಕು.

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅನಿಸುತ್ತೆ
ಎಲ್ಲ ಮರೆತು
ಎಲ್ಲಾದರೊಂದು ಕಡೆ
ದೂರ ಒಂಟಿಯಾಗಿ
ಮರುಭೂಮಿಯ ಹಾಗೆ
ನಿಂತು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು.

(ನವೆಂಬರ್ ೧೯೮೭)

ಪುಳು ಪುಟ್ಟ ಪದ್ಯಗಳು

೧. ಎಷ್ಟೊಂದು ಗುಟ್ಟುಗಳು

ಖಾಲಿ ಆಕಾಶ
ಕತ್ತರಿಸುವ ಮೌನ
ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತುವ
ಹದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ
ಅಯ್ಯೋ ಅಂದೆ.

ಖಾಲಿ ಬಯಲು
ಕತ್ತರಿಸುವ ಮೌನ
ಆದೆ ಹದ್ದು ಒಬ್ಬಂಟಿ
ಕುಳಿತು ಇಡೀ ಬೇಟೆಯ
ಕಬಳಿಸುವುದ ಕಂಡೆ.

ಹೌದು
ಎಷ್ಟೊಂದು ಗುಟ್ಟುಗಳು
ಒಂಟಿತನದ ಹಿಂತೆ....

೨. ಆವೊತ್ತು...

ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು
ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಳ್ಳಿನ
ಮಿಠಾಯಿ ಮೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದೆ

ಲಾಭ_ನಷ್ಟದ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲದೆ
ಸುಳ್ಳಿನ ಮೊಗ್ಗುಗಳನ್ನು
ಪೋಣಿಸಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಈಗನಿಸುತ್ತದೆ
ಆವೊತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು
ಸುಳ್ಳಿನಲ್ಲೂ ಮುಗ್ಧ ಹಂಬಲವಿತ್ತು
ಕಲ್ಪನೆಯ ಅಪ್ರತಿಮ
ಸೌಂದರ್ಯವಿತ್ತು.

೩. ಅದೇ ಕೊನೆ

ನಾನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದು ನನ್ನನ್ನೆ
ನನ್ನ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು
ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು
ನನ್ನ ಕೆಟ್ಟತನವನ್ನು
ಅದಮ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದು ನಾನೆ

ಪ್ರೀತಿ ಬಟ್ಟಲು
ತುಂಬುವ ಮೊದಲೆ
ಆಸೆ ಬರುಕಿಯುಂತೆ
ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದವಳು ನಾನೆ.

ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ
ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ
ಬಟ್ಟಲು ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿ
ಚೆಲ್ಲಿತು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ
ಅದೇ ಕೊನೆ–

ಆಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದು ನಿನ್ನನ್ನೆ.

೪. ಹೊಂಚು

ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರರು ಸತ್ತಾಗೆಲ್ಲ
ನನ್ನೊಳಗಿನ ಚೈತನ್ಯದ
ಕಣವೊಂದು ಸುಟ್ಟುಬೂದಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
ನನ್ನವನು ಮೈಮರೆತು
ಮಲಗಿದ್ದರೂ
ಕಳವಳಿಸುತ್ತಾ
ಎದೆಬಡಿತ ಆಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ
ಯಾರೋ ಹೊಂಚು
ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಬೆನ್ನಹಿಂದೆ.

೫. ಎಳೆದು ತಾ ನನ್ನನ್ನು

ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು
ನನ್ನ ವಿಷದ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು
ಕಿತ್ತುಬಿಡು.

ನನ್ನ ಸಣ್ಣತನದ ರೆಕ್ಕೆ
ಆಕಾಶವನ್ನೆ ಗುಡಿಸುವಂತಿದ್ದರೆ
ಅದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಡು.
ದುರಹಂಕಾರದ ಮೀನು
ಎಂದೆಣಿಸುವಿಯಾದರೆ
ದಡಕ್ಕೆ ತಂದು ಬಿಸಾಡು.
ನನಗೂ ಸಾಕಾಗಿದೆ

ಈ ಯುದ್ಧ ಒಳಗೆ–ಹೊರಗೆ
ಎಳೆದು ತಾ ನನ್ನನ್ನು
ನಿರ್ಮಲ ಬದುಕಿಗೆ.

೬. ಮತ್ತೆ ಬೆಳಗಾಗಿದೆ

ಮತ್ತೆ ಬೆಳಕಾಗಿದೆ
ಬೆಳಕಿನ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ
ಜಗತ್ತು ಮುಖ
ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.
ಸೂರ್ಯ ಮೈಮುರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಪೇಪರು ಕೊಡುವ
ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗನಿಗೆ
ಕರೆಗಂಟೆ ಎಟುಕುತ್ತಿಲ್ಲ
ಹಾಲು ಕೊಡುವ ಮುದುಕ
ಸಾವಿನ ಸುಖದಲಿ

ಪೈಮುರೆತಿರುವ
ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಬದುಕಿನ
ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ...

೭. ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಪ್ರೀತಿ...

ನಿನ್ನ 'ಪ್ರೀತಿಗೆ', ನನ್ನೊಳಗೆ
ಬರಬಾರದೆ ? ಅಂದೆ.
ಅಂದದ್ದೆ ತಡ,

ನಿನ್ನ ದುಃಖ ಮಂಜಾಗಿ
ನನ್ನ ಕಾಲು ಕೊರೆಯಿತು,
ನಿನ್ನೊಳಗಿನ ಕಹಿ
ಹದ್ದಾಗಿ ನನ್ನ ಕುಕ್ಕಿತು
ನಿನ್ನ ಒರಟುತನದ ಇರುವೆ
ಕಂಡಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕಚ್ಚಿತು–

ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ 'ಪ್ರೀತಿ'
ಒಳಗೆ ಬಂದೆ ಅಂತು.

ಗಾಯಗಳು

ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ ಮೈಯೆಲ್ಲವನ್ನು
ಗೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದವು ಗಾಯಗಳು
ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ ಮನಸೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ಹೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದವು ಗಾಯಗಳು

ನಾನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ
ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿದೆ
ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತಿಂದ
ಸಂತೈಸಲು ನೋಡಿದೆ
ಅವು ನನ್ನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದವು

ಅಹಂಕಾರದ ಗಾಯಗಳವು
ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಉರಿದವು
ಅವಮಾನದ ಗಾಯಗಳವು
ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೀವು ಸುರಿಸಿದವು

ಇವತ್ತು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ
ಆ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ
ಅವನು ನನ್ನ ಗಾಯಗಳನ್ನು
ಒಣಗಿಸಬಹುದು

ನಾಳೆ ಚಂದ್ರನ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ
ಅವನು ಅಳಿದುಳಿದ
ಕಲೆಗಳನ್ನೂ ಅಳಿಸಿಹಾಕಬಹುದು

ರಾತ್ರಿಗಳು–ಹಗಲುಗಳು
ಹಗಲುಗಳು–ರಾತ್ರಿಗಳು
ಗಾಯಗಳು ಮಾಯಬಹುದು.

(ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೮೭)

ಧ್ಯಾನ

ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಿಂದ
ಧ್ಯಾನದೊಳಗೆ
ಲೀನವಾದಂತಿತ್ತು ಬೆಟ್ಟ.

ನಾನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ
ಹತ್ತಿಹೋದೆ. ತುತ್ತ-
ತುದಿಗೇರಿದಾಗ ಮೈ-ಮನ
ಹಗುರಾದಂತೆ ಅನಿಸಿತು:

ನೋವುಗಳು ತಂತಾನೆ
ಕಳಚಿಕೊಂಡವು.
ದುಃಖ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಯಾಗಿ
ಉರುಳಿಹೋಯಿತು.

ಉಲ್ಲಾಸದ ನಗೆ ನಕ್ಕು
ಹೂವು-ಹುಲ್ಲು ಪೊದೆಗಳಿಗೆ
ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದೆ-

ನನಗೀಗ ಬದುಕುವ
ಮನಸ್ಸಾಗಿದೆ.

ಬೆಟ್ಟ ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿತು
ನನಗೀಗ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿದೆ.

(ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೮೭)

ಓನಮಿ*

ಒಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಓನಮಿ
ಎಂಬ ಮಲ್ಲನಿದ್ದ.
ಕುಸ್ತಿಯೊಳು ಆತ ಸದಾ ಸಿದ್ಧ.

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೆದುರಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲರ ಒದ್ದು ಕೆಡವುತ್ತಿದ್ದ.
ಒಟ್ಟಿನಲಿ, ಗುಟ್ಟಿನಲಿ
ಈತ ಗುರು ಮೀರುವ ಶೂರ
ಮುಂದಿಯೊಂದರೆ ಮಹಾತ್ರ
ಕುಂದಿಹೋಗುವ ಪೋರೆ
ಜನ ನೆರೆದರೆಂದರೆ ಇನ್ನೂ ತೊಂದರೆ
ಬಾಲರೆದುರೂ ಈತ ಅಧೀರ.

ಹಲವು ಹತ್ತು ಸಲ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ
'ಮುಂದಿರೋಗ' ಮರುಕಳಿಸಿ ಕಾದಲ್ಲಿ
ಎದುರಾಳಿಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಕಡಗ
ನಗೆಪಾಟಲಿಗೀಡಾದ ಹುಡುಗ.
ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಸೋಲುಂಡು
ಏನಾದರೂ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು
ಅಂದುಕೊಂಡು
ಕಿರೀಟವ ಕನಸುತ್ತ ಹೊರಟ.

ಓಗಿರುವಾಗ

ರೋಗದ ಭಾಗ್ಯವೋ, ಓನಮಿಯು
ಯೋಗವೋ

*ಝೆನ್ ಕಥೆಯ ಆಧಾರ– ಜಪಾನಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ [illegible] ಭಾರಿ ಅಲೆಗಳಿಗೆ ಓನಮಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಕಡಲತಡಿಯೊಳಗೆ ಪುಟ್ಟ ಗುಡಿಯೊಳಗೆ
ಭಿಕ್ಷುವೊಬ್ಬ ಬಂದಿಳಿದ,
ಓನಮಿ ಓಡೋಡಿ ಬಂದು
ನೀನೇ ಗತಿಯೆಂದು ಅಂದು
ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನೆಲ್ಲ ತೋಡಿಕೊಂಡ.

ಭಿಕ್ಷು ನುಡಿದ–
ಓನಮಿಯಲ್ಲವೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ?
ಹೋಗು ಅಲೆಗಳನ್ನು ಆಲಿಸು
ನೀನೇ ಅಲೆಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸು
ನಿನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಅಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಡು
ನಿನ್ನನ್ನೇ ಅಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಡು
ನೀನೀಗ ಮಲ್ಲನಲ್ಲ
ಮರೆತುಬಿಡು ಹಿಂದಿನದೆಲ್ಲ.

ಆಕಾಶದೆತ್ತರ ಎದ್ದು
ಎದುರಿಗಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಒದ್ದು
ನೀನಾಗು
ಎಲ್ಲವನ್ನು ನಿನ್ನೊಳಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು
ನೀನು ಅದೇ ಆಗು
ಅಲೆಗಳನ್ನು ಲಾಲಿಸು
ಅಲೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸು
ಹೋಗು ಹಿಂಬಾಲಿಸು.

ಓನಮಿ ಅಲೆಗಳಿಗೆ
ಗಾಳ ಹಾಕಿ ಕುಳಿತ
ಯೋಚನೆಗಳು ಬಲೆ ಬೀಸಿ
ಇವನನ್ನೆ ಹಿಡಿದವು.

ಓನಮಿ
ಅಲೆಗಳನ್ನ ನೋಡಿದ
ಅದರ ಹಿಂದೆ ಓಡಿದ
ಅಲೆಗಳನ್ನು ಕರೆದ.
ಗೋಗರೆದ.

ಅಲೆಗಳು ಇವನನ್ನೆ ನೋಡಿದವು
ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಓಡಿದವು
ಇವನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದವು.

ಚುಕ್ಕಿಗಳು ಹೊಳೆದವು
ರಾತ್ರಿಗಳು ಸವೆದವು
ಹಗಲುಗಳು ಉರಿದವು
ಮುಂಗಾರುಗಳು ಮುದುರಿದವು
ಹಿಂಗಾರುಗಳು ಹಾರಿದವು
ಋತುಗಳು ಬಾಡಿದವು
ಮೋಡಗಳ ಹಿಂಡುಗಳು
ಹಿಮದ ಬಂಡೆಗಳು
ಓನಮಿಯನ್ನೆ ನೋಡಿದವು
ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದವು
ನೋಡಿಯೇ ನೋಡಿದವು.

ಓನಮಿ
ಅಲೆಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದ
ಧ್ಯಾನಿಸಿದ, ಧ್ಯಾನಿಸಿದ....
ಅಲೆಯ ಹಾಗೆ ನಡುಗಿದ
ಅಲೆಯೊಳಗೆ ಅಡಗಿಸಿದ
ಅಲೆಗಳಿಗೆ ಕೊರಳಾದ
ಅಲೆಗಳ ಬೆರಳಾದ
ಕಣ್ಣಾದ, ಕಿವಿಯಾದ
ಮೈಯಾದ, ಮನವಾದ
ಅಲೆಯಲ್ಲೊಂದು ಅಲೆಯಾದ

ಮತ್ತೊಂದು, ಮಗದೊಂದು
ಇನ್ನೊಂದು ಅಲೆಯಾದ
ಅಲೆಯಂತೆ ಕುಣಿದ
ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆದ.

ದೇವಾಲಯ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಯ್ತು
ಬುದ್ಧನ ಪ್ರತಿಮೆ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಯ್ತು
ಒಬ್ಬ ಸೂರ್ಯ ಕಡಲಲ್ಲಿದ್ದ
ಮತ್ತೊಬ್ಬ ದಡದಲ್ಲಿದ್ದ

ಓನಮಿ ದಡದಲ್ಲಿದ್ದ
ಓನಮಿ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿದ್ದ
ಆ ದಿನವೆ ಓನಮಿ
ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟ
ಕಣ್ಣೊಳಗೆ ಕಡಲಿತ್ತು
ಬೆಳಕಿನದೆ ಮಾಟ.

(ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೮೭)

ಸತ್ತಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ....

ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನಷ್ಟೆ ಉಟ್ಟು
ಹೊರಟು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ–
ಇಗೋ ಹೊರಟೆ–
ಎಲ್ಲವ ದಾಟಿ ಹೋಗಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ

ನೀ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ
ತುಂಡು ನೆಲವನ್ನು
ಉತ್ತು ಬಿತ್ತಿ
ಫಸಲು ತೆಗೆಯುತ್ತೇನೆ

ಚಳಿ–ಗಾಳಿಯೊಡನೆ ಗುದ್ದಾಡಿ
ಕಲ್ಲುಗಳ ಜತೆಗೂಡಿ ಹಾಡಿ
ಮೈಮರೆಯುತ್ತೇನೆ

ಬಿಸಿಯುಪ್ಪನನ್ನು, ತಂಪಣ್ಣನನ್ನು
ಒಬ್ಬರೆದುರಿಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು
ಹೂಡಿ ಆಟ ನೋಡುತ್ತೇನೆ

ದಿನಚರಿಯ ಪುಟಗಳಲಿ
ಮಳೆ ಹನಿ, ಮಿಂಚು–ಗುಡುಗಿನ
ಲೆಕ್ಕ ಬರೆದಿಡುತ್ತೇನೆ

ಇರುವುದೊಂದೆ ನದಿ
ಮೊಗೆದು ಮೊಗೆದು....
ಇರುವುದೊಂದೆ ಬಾನು
ಅಳೆದು ಅಳೆದು....
ಒಂದು ದಿನ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ
ಸರಿದು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಸತಿ ಹೋಗಬೇಡ........
ನನ್ನ ಸಖಿಯಾಗು ಬಾ ಗೆಳತಿ
ಆಂದ ಪ್ರೀತಿ ಶಿವನೊಡನೆ
ನನ್ನ ಮಾರುಮದುವೆ, ಮನೆ

(ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೮೮)

೮೮, ಫೆಬ್ರುವರಿ ೩

ಕಾನ್ಪುರದ ಎಲ್ಲ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ
ಮನೆಯ ಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು
ಹೆಣಗಳು ತೂಗಿದವು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ.

ಗುಲಾಬಿಯಷ್ಟೇ ಮೃದು ಮನಸಿನ
ಜೀವಗಳು ಸಾವಿನಲ್ಲೂ
ನೋವಿನ ಮುಖವನ್ನೇ ಹೊತ್ತಿದ್ದವು.
ಮದುವೆಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ
ಬಿಕರಿಯಾಗದ ಜೀವಗಳವು
ಕುಲ, ಗೋತ್ರ, ದೇವರು, ಧರ್ಮ
ಬಂಧು ಬಳಗದ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲೆ
ನೇಣಿಗೇರಿದ್ದವು.

ಜಗತ್ತಿನ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರು
ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ, ಭಯದಿಂದ
ನೋಡಿದರು. ತಂತಮ್ಮ
ಮಕ್ಕಳ ಮುಖವೆ
ಕಂಡಂತಾಗಿ ಹೌಹಾರಿದರು.

ಕೆಲವು ಎದೆಗಳು ಭಾರವಾದವು
ಹಲವು ಕಣ್ಣುಗಳು ನೀರಾದವು
ಒಂದಷ್ಟು ತುಟಿಗಳು
ಲೊಚಗುಟ್ಟಿ ಸುಮ್ಮನಾದವು.

ಆದಿನ ಕಾನ್ಪುರದ
ಎಲ್ಲ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ
ಹೆಣಗಳದ್ದೆ ವಾಸನೆ
ಎಲ್ಲ ನಿರುಮ್ಮಳ
ಅದನ್ನೆ ಉಸಿರಾಡಿದರು.

(ಹೆತ್ತವರು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ತೆರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ನೇಣು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಕಾನ್ಪುರದ ಮಮತಾ. ಪೂನಂ, ಅಲಕಾ ಸಹೋದರಿಯರು ಬರೆಸಿದ ಕವನ),

(ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೮೮)

ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ

ನಿನ್ನ ಸಿಟ್ಟು ಸಿಡಿವುಗಳನ್ನು
ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಿನ್ನ ಪಂಜಿನಂತಹ ಕೈಗಳು
ಸುಕೋಮಲ ಹೂಗಳನ್ನು
ಹೊಸಕಿ ಹಾಕುವುದನ್ನೂ
ನಿನ್ನ ಕೆಂಡದಂತಹ ಕಣ್ಣುಗಳು
ಕೋಗಿಲೆಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು
ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಿಂದ ಸುಡುವುದನ್ನೂ
ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನೀನು ಮೈಯೆಲ್ಲಾ
ಕಿಡಿಯಾಗಿರುವ ತನಕ
ಈ ಚೈತನ್ಯಮಯವಾದ
ಕಾಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು
ನಿಷೇಧವಿದೆ.

ನಿನ್ನ ಕೌರ್‍ಯ, ಆಕ್ರೋಶಗಳನ್ನು
ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಿನ್ನ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ
ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದೂಕಿನ
ಅಲೆಗಳು ತೇಲುವುದನ್ನೂ
ಪುಟಿಯುವ ಮೀನುಗಳ ಬದಲು
ಗುಂಡುಗಳು ಹಾರಾಡುವುದನ್ನೂ
ಓಕುಳಿಯ ಬದಲು
ನೆತ್ತರು ಹರಿಯುವುದನ್ನೂ
ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನೀನು ಮೈಯೆಲ್ಲಾ
ಬಂದೂಕಾಗಿರುವ ತನಕ
ಈ ಪ್ರೇಮಮಯ
ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು
ನಿಷೇಧವಿದೆ

ನಿನ್ನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ
ಈ ನೆಲದ ಒಡಲಿಂದ
ಕೇವಲ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಗಳನ್ನೇ
ಅಗೆಯಬೇಕು.
ತಂಪಾದ ಕಾಡುಗಳನ್ನೂ
ತಣ್ಣನೆಯ ನದಿಗಳನ್ನೂ
ನಿರಾಕರಿಸಬೇಕು.

ನಿನ್ನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ
ಆ ಆಕಾಶದ ಒಡಲಲ್ಲಿ
ಕೇವಲ ಸುಡುವ
ಸೂರ್ಯರನ್ನೆ ಎಣಿಸಬೇಕು
ತಣ್ಣನೆಯ ಮೋಡಗಳನ್ನೂ
ತಂಪಾದ ಚಂದ್ರರನ್ನೂ
ನಿರಾಕರಿಸಬೇಕು.

ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯೇ ಆಗಲಿ
ಸೂರ್ಯನೆ ಆಗಲಿ
ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ಆಕ್ರೋಶದಿಂದ
ಯಾರನ್ನೂ ಸುಟ್ಟ ದಾಖಲೆಗಳಿಲ್ಲ.

ನೀನು ಭೂಮಿಯ–ಆಕಾಶದ
ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮೀರಲಾರೆ.

(ಮೇ ೧೯೮೮)

ಮಳೆ

ಮಳೆ ಎಂದರೆ
ಮೋಡ ಮಿಂಚು
ಗುಡುಗು ಸಿಡಿಲು.

ಮಳೆ ಎಂದರೆ
ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳ
ನದಿ ಹೊಳೆ.

ಮಳೆ ಎಂದರೆ
ಚಹಾ ಚುರುಮುರಿ
ಕಂಬಳಿ ಕೊಡೆ.

ಮಳೆ ಎಂದರೆ
ಸೋರುವ ಸೂರು
ಮುರಿದ ಚಾವಣಿ.

ಮಳೆ ಎಂದರೆ
ಬುಡ ಕಡಿದ ಮರ
ಉದುರಿದ ಹೂವು ಎಲೆ.

ಮಳೆ ಎಂದರೆ
ಹಸಿರು, ಕೆಸರು
ಕಪ್ಪೆಯ ವಟರು.

ಮಳೆ ಎಂದರೆ ಬೆಳೆ
ಮಳೆ ಎಂದರೆ ಹೊಳೆ
ಮಳೆ ಎಂದರೆ ಕಳೆ.

ಮಳೆ ಎಂದರೆ
ನನ್ನೊಳಗಿರುವ
ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಹಾಗೆ.
ಕನಸು ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು–
ಮುಗಿದ ಬೇಸಿಗೆ.

(ಜೂನ್ ೧೯೮೮)

ಮಳೆ ಬರಲಿ.....

ಮಳೆ ಬರಲಿ ...
ಆದರೆ
ಹಸಿರು ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳನ್ನೂ
ರೈತರ ಸುಖ ನಿದ್ದೆಗಳನ್ನೂ
ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳದಿರಲಿ.

ಮಳೆ ಬರಲಿ ...
ಆದರೆ
ಹುಲ್ಲಿನ ಛಾವಣಿಗಳನ್ನೂ
ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆಗಳನ್ನೂ
ಕೆಡವಿ ಹಾಕದಿರಲಿ.

ಮಳೆ ಬರಲಿ....
ಇರಲೊಂದು ಪುಟ್ಟ ಮನೆ
ಹೊದೆಯಲು ಬೆಚ್ಚನೆಯ
ಕಂಬಳಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಿಗಲಿ.

ನೊಂದ ಬಯಲುಗಳಿಗೆ
ಬೆಂದ ಬೆಟ್ಟಗಳಿಗೆ
ಬಾಯಾರಿದ ಕೆರೆ ಬಾವಿ
ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳಗಳಿಗೆ-
ಬರಲಿ ಮಳೆ ಬರಲಿ.

'ಧೋ' ಎಂದು ಸುರಿದು
ಹೊರಟು ನಿಂತಾಗ
ನೆಲ–ಮುಗಿಲು ನಗಲಿ
ಏಳು ಬಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ.

(ಜುಲೈ ೧೯೮೮)

ವಿಮರ್ಶೆ

ನೀನು ನಿಂತ ನೆಲವನ್ನು
ನಂದನವನವೆಂದೂ
ಕೂತ ಬಂಡೆಯನ್ನು
ಐರಾವತವೆಂದೂ
ನೆಡೆದಾಡಿದ ಭಂಗಿ
ನಟರಾಜನದೆಂದೂ
ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು
ನನ್ನಿಂದ ಆಗೊಲ್ಲ.

ನೀನು ಮೋಜಿಗಾಗಿ
ನದಿಯನ್ನು ಈಜಿದ್ದನ್ನು
ಸಮುದ್ರ ದಾಟದಷ್ಟು
ಸೋಜಿಗದಿಂದ ನೋಡಲು
ನನ್ನಿಂದ ಆಗೋಲ್ಲ.

ನೀನು ಮೂಸಿದ್ದು
ಮಂದಾರವೆಂದೂ
ಪೂಸಿದ್ದು ಶ್ರೀಗಂಧವೆಂದೂ
ಸಾಬೀತು ಮಾಡಲು
ನನ್ನಿಂದ ಆಗೊಲ್ಲ.

ನೀನು ಗೆರೆ ಎಳೆದದದ್ದೆ
ರಂಗೋಲೆಯೆಂದು
ಸುತ್ತಿದ ಸೊನ್ನೆಯೆ
ಸೂರ್ಯನೆಂದು ಸಂಭ್ರಮಿಸಲು
ನನ್ನಿಂದ ಆಗೊಲ್ಲ.

ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ
ನನಗೆ ಬೆಳಕಿನ ಬಗ್ಗೆ
ವ್ಯಾಮೋಹವಾಗಲಿ
ಕತ್ತಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ
ಕನಿಕರವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ.

ನನ್ನ ತೋಟದಲ್ಲಿ
ನೂರಾರು ಬಣ್ಣದ ಹೂಗಳಿವೆ.
ಮಾವಿನ ಮರದ
ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ
ಬೇವಿನ ಮರಗಳೂ ಇವೆ.
ಹಾಗಲ ಹಾಗೂ ಸಿಹಿಗುಂಬಳ
ಒಂದೇ ಚಪ್ಪರವನ್ನು
ತಬ್ಬಿ ನಿಂತಿವೆ.

ಕೆಲವರನ್ನು ಬೆಟ್ಟ ಹತ್ತಿಸಿದ್ದರೆ
ಅನುರಾಗದಿಂದಲ್ಲ
ಹಲವರನ್ನು ಕಂದಕಕ್ಕೆ
ನೂಕಿದ್ದರೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವೂ ಅಲ್ಲ !

(ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೮೮)

ಸ್ಕ್ಯೋಲ್ ಪದ್ಯಗಳು

೧. ಪದಕ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ

ನಮ್ಮ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು
ಜಿಂಕೆಯಿಂದ
ಓಟದ ಪಾಠ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.
ಮರಿಮೀನುಗಳನ್ನು
ಗುರುವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.
ಆನೆಯಿಂದ ಭಾರ ಎತ್ತುವ
ಕಲೆ ಕರಗತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.
ಹಾಗಾಗಿ ಸಿಯೋಲ್‌ನಲ್ಲಿ
ಒಂದೂ ಪದಕ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ.

೨. ಅಲಂಕರಿಸಿವೆ

ಸೂರ್ಯ ಪ್ರತಿದಿನ ಕಡಲಲ್ಲಿ
ಹನ್ನೆರಡು ತಾಸಿನ ಈಜಿನ
ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆಸಿದ್ದಾನೆ.
ಚಂದ್ರ ಮೈಲಿಗಟ್ಟಲೆ ಓಡಿದರೂ
ದಣಿಯದೆ ನಸುನಗುತ್ತಾನೆ.
ಕೋಟಿ ವರುಷಗಳಿಂದ
ಈಜು ಮತ್ತು ಓಟದ ದಾಖಲೆಗಳು
ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೆ ಇವೆ.
ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ
ಪದಕಗಳು ಆಕಾಶದ
ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿವೆ.

೩. ಬೆನ್ ಜಾನ್ಸನ್‌ಗೆ

ನಿನ್ನೊಳಗೊಂದು ಚಿರತೆಯಿತ್ತು
ನಿನಗದು ಪದಕ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು.
ನಿನ್ನೊಳಗೊಂದು ನರಿಯೂ ಇತ್ತು
ಅದು ನಿನ್ನನ್ನೆ ತಿಂದು ತೇಗಿತು.

೪. ಸಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ

ಅದೆಷ್ಟೋ ಯೋಜನಗಳನ್ನು
ದಾಟಿ ಬರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು
ಯಾರೂ ಹೂಮಾಲೆ ಹಾಕಿ
ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.
ಸಪ್ತಮದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದರೂ
ಕೋಗಿಲೆಗೆ ಯಾರೂ
ಶಾಲು ಹೊದಿಸಿ ಸನ್ಮಾನಿಸುವುದಿಲ್ಲ
ಹುಲ್ಲು–ಕಡ್ಡಿ ಹೆಕ್ಕಿ ಹೆಣೆದ
ಗುಬ್ಬಿಯ ಗೂಡಿಗೆ
ಯಾರೂ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಅದು ಯಾವತ್ತೂ ಹಾಗೆ....
ಸಲ್ಲಬೇಕಾದವರಿಗೆ
ಪದಕಗಳು, ಪದವಿಗಳು,
ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಸಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ.

(೧೯೮೮ ರಲ್ಲಿ ಸ್ಯೋಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್ ಕ್ರೀಡಾಕೂಟದ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ)

(ನವೆಂಬರ್ ೧೯೮೮)

ಪಂಜಾಬಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ

ಗಂಗ ತುಂಗ ಯಮುನಾ ಗೋದಾವರಿ
ನದಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ನಾನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಬಿಯಾಸ್ ನದಿಯೆ
ನಿನ್ನನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ಹಡೆದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ
ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದ ದೇವರುಗಳನ್ನೂ
ಗೌರವಿಸಿದ್ದೇನೆ.
ಸಿಖ್ ಧರ್ಮವೇ ಗುರುಗ್ರಂಥ ಸಾಹೇಬನೇ
ನಿನಗೂ ತಲೆಬಾಗುತ್ತೇನೆ.

ಒಮ್ಮೆ ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದೂಕಿತ್ತು
ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತೇನೆ.
ನೀನು ಮೂಡಿಸಿದ ರಕ್ತದ ಕಲೆಗಳನ್ನು
ಯಾವತ್ತಿಗೂ ಅಳಿಸಿಹಾಕುತ್ತೇನೆ.

ಗಾಯಗೊಂಡ ಮರಿಹಕ್ಕಿಯೇ
ನನ್ನ ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಗೂಡಿಗೆ
ನಿನ್ನನ್ನು ಮರಳಿ ಒಯ್ಯುತ್ತೇನೆ.
ಬಿಸಾಡಿ ಹೋದ ಮರಿಮೀನೇ
ತಣ್ಣನೆಯ ನದಿಗಳ ನಾಡಿಗೆ
ನಿನ್ನನ್ನು ಮರಳಿ ಒಯ್ಯುತ್ತೇನೆ.

ಸಿಡಿಲು-ಗುಡುಗಿನ ಆಕಾಶರಾಯನೆ
ಕೇಳು—
ಈ ತಾಯಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ
ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ....
ಹೇಳು—
ಮತ್ತೆ ಮಳೆ ಬರುವುದೇ ?
ಸುಡುವ ಈ ನೆಲದೊಳಗೆ
ಹೊಳೆ ಹರಿವುದೆ ?

(ಫೆಬ್ರುವರಿ ೧೯೮೯)

ನೀನೆಂಬುದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ....
ನಾನೆಂಬುದೂ ಇಲ್ಲ

ನೀನೆಂಬುದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ನಾನೆಂಬುದೂ ಇಲ್ಲ.
ಗಿಡ ಮರ ಹೂಗಳಿಲ್ಲ.
ಹಕ್ಕಿ ಹಾಡು, ಗೂಡುಗಳಿಲ್ಲ.
ಕತ್ತಲ ತೊಡೆಯುವ ಸೂರ್ಯ
ಕಲ್ಮಶಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯುವ ನದಿ
ಜಗತ್ತೆ ಅತ್ತಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಸುವ ಮಳೆ
ಜಗತ್ತೆ ನಕ್ಕಂತೆ ಕಾಣಿಸುವ
ಬೆಳದಿಂಗಳು, ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ನೀನೆಂಬುದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ನಾನೆಂಬುದೂ ಇಲ್ಲ.
ಮೆಟ್ಟಿದರೂ ಮಿಡುಕದ ನೆಲ
ಮಿಂಚಿ ಮಳೆಗರೆವ ಮುಗಿಲು
ತಗ್ಗದ, ಬಗ್ಗದ, ಜಗ್ಗದ
ಬೆಟ್ಟಗಳ ಸಾಲು
ಝೇಂಕರಿಸುವ ದುಂಬಿ
ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಡುವ ಗಾಳಿ
ಹರ್ಷ ತುಂಬಿದ ಹಗಲು
ವಿಷಾದ ಸೂಸುವ ಇರುಳು
ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ನೀನೆಂಬುದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ನಾನೆಂಬುದೂ ಇಲ್ಲ.
ಪಂಜಗಳಿದ್ದೂ ಪಂಜರದೊಳಗೆ
ಬಂದಿಯಾದ ಸಿಂಹ

ನರ್ತನವೆಂದರೇನು ಎಂದು
ಕೇಳುವ ನವಿಲು
ಕಾಡಿನ ಜಾಡರಿಯದ ಜಿಂಕೆ
ಹಾರಲು ಹಿಂಜರಿಯುವ ಪಕ್ಕಿ
ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ನೀನೆಂಬುದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ನಾನೆಂಬುದೂ ಇಲ್ಲ.
ಚಿಂದಿ ಆಯುವ ಹುಡುಗ
ಹೂವಮಾರುವ ಹುಡುಗಿ
ಕಳ್ಳ, ಕದೀಮ, ಕಲಾವಿದ,
ಠೇಂಕರಿಸುವ ರಾಜಕಾರಣಿ
ಹೂಂಕರಿಸುವ ಉಗ್ರಗಾಮಿ
ಯಾರ್‍ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. .

ನೀನೆಂಬುದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ನಾನೆಂಬುದೂ ಇಲ್ಲ.
ನೇಣಿಗೇರಿದ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ
ಪ್ರೀತಿಸಿ ಕೈಕೊಟ್ಟ ಪ್ರೇಮಿ
ಹೆತ್ತು ಬಿಸಾಡಿಹೋದ ತಾಯಿ
ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ,
ಕೋರ್ಟು, ಕಛೇರಿ,
ಜಾಮೀನೂ ಜೈಲು
ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ನೀನೆಂಬುದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ನಾನೆಂಬುದೂ ಇಲ್ಲ.
ನೀರಿಲ್ಲದ ನಲ್ಲಿ
ಕೈಕೊಡುವ ಕರೆಂಟು
ವೋಟು, ಬಜೆಟು,
ಸ್ಲಮ್ಮು, ಸ್ಲೋಗನ್ನು
ಸಾರಾಯಿ, ತುರಾಯಿ
ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ನೀನೆಂಬುದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ನಾನೆಂಬುದೂ ಇಲ್ಲ.
ಮಸೀದಿ, ಮಠ, ಮುಷ್ಕರ
ಮೆರವಣಿಗೆಗಳಿಲ್ಲ.
ಭಾಷಣ, ಭರವಸೆ
ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಗಳಿಲ್ಲ.
ಗಡಿ, ಗನ್ನು,
ಅಪಘಾತ, ಅಣುಬಾಂಬು
ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ನೀನೆಂಬುದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ನಾನೆಂಬುದೂ ಇಲ್ಲ.
ದುಃಖ, ದುಗುಡ, ದುಮ್ಮಾನವಿಲ್ಲ.
ಆಸೆ, ಅಕ್ಕರೆ, ಅಹಂಕಾರಗಳಿಲ್ಲ.
ಆತ್ಮನೂ ಇಲ್ಲ, ಪರಮಾತ್ಮನೂ ಇಲ್ಲ.
ಧ್ಯಾನ, ಮೋಕ್ಷ, ಮರಣ,
ಸಮಾಧಿ, ಸ್ಮಾರಕಗಳಿಲ್ಲ.
ಅಣುವೂ ಇಲ್ಲ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೂ ಇಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿ. . . .
ನಾನು – ನೀನು
ಏನೇನೂ ಅಲ್ಲ.

(ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೮೯)

ಮೌನದ ಗಂಟೆ

(ಭಾರತದಿಂದ ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ ಚೀನಾ, ಜಪಾನುಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಿ ಕ್ರಮೇಣ ಅಲ್ಲಿ ಕವಲೊಡೆದ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಶಾಖೆಯೇ 'ಝೆನ್'. ಶೊಯ್‌ಚಿ ಒಬ್ಬ ಝೆನ್ ಧರ್ಮಗುರು. ಆತ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಸೂತ್ರಗಳ ಪಠಣ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಕೇವಲ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗುವಂತೆ ಆದೇಶ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ದೇವಾಲಯ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಯ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮೌನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತದೆ. ಅದೊಂದು ದಿನ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ದೇವಾಲಯದಿಂದ ಸೂತ್ರಗಳ ಪಠಣ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಗುರುವಿನ ಮರಣವಾರ್ತೆ ಆ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಬಿತ್ತರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.)

ಅದೊಂದು ದಿನ ಶೊಯ್‌ಚಿ

ಗಂಟೆಗಳಿಗೆ ಮೊಳಗಿದ್ದು ಸಾಕು ಅಂದ
ತಾಳಗಳಿಗೆ ಕುಣಿದದ್ದು ಸಾಕು ಅಂದ
ಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಪಠಿಸಿದ್ದು ಸಾಕು ಅಂದ.

ಗಂಟೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಚಣ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು
ತಾಳಗಳು ಕುಣಿತದ ಮಧ್ಯೆ ಕೆರಳಿ ನಿಂತವು
ಮಂತ್ರಗಳು ಮುಖ ಊದಿಸಿಕೊಂಡವು
ಶಿಷ್ಯರು ತಳಮಳಿಸಿದರು.

೨

ಇದೀಗ ಶೊಯ್‌ಚಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ
ಧ್ಯಾನಿಸಲು ಹೇಳಿದ.

ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟವನೆಲ್ಲ ಮೆಟ್ಟಿ
ಗಂಟೆಗಳು ಗರಬಡಿದು ನಿಂತವು
ತಾಳಗಳು ತಲ್ಲೀನವಾದವು
ಮಂತ್ರಗಳು ಮಗ್ನವಾದವು
ದೇವಾಲಯ ಧ್ಯಾನಸ್ಥವಾಯಿತು.

ಶಿಷ್ಯರು—
ಬುದ್ಧನನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದರು
ಮುಗುಳುನಗೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿದರು
ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರು.

೩

'ಧ್ಯಾನಿಸಿ' ಅಂದದ್ದು
ಅಲ್ಲೇ ಭುಸುಗುಡುತ್ತಾ
ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನ
ಕಿವಿಗೂ ಬಿತ್ತು.
ಅಗ್ನಿಪರ್ವತದೊಳಗೊಂದು
ಅಂತರ್ಗಾಮಿ ನದಿ
ತಣ್ಣಗೆ ಹರಿದು ಹೋಯಿತು.

'ಧ್ಯಾನಿಸಿ' ಅಂದದ್ದು
ಅಲ್ಲೇ ಚಿನ್ನಾಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದ
ಮರಿಮೋಡಗಳ ಹಿಂಡಿಗೂ ತಟ್ಟಿತು
ಮಿಂಚಿನ ಸೆಳಕೊಂದು
ಮೆರೆದು ಮರೆಯಾಯಿತು.

ಚಿಗುರು, ಮೊಗ್ಗು, ಹೂವು, ಹಣ್ಣು
ಕೆಂಪೆಲೆ, ಹಸಿರೆಲೆ, ಹಣ್ಣೆಲೆಗಳ
ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗಿದ್ದ
ಹೆಮ್ಮರಗಳಿಗೆ ಗಾಳಿಗಿವಿಯೂದಿ
'ಧ್ಯಾನಿಸಿ' ಅಂತು.
ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಹೊಯ್ದಾಡಿ
ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಶರಣಾಯಿತು.

ಧುಮುಧುಮು ಎಂದು
ಧುಮುಗುಡುತ್ತಾ ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿ
ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನದಿಯು
ಎದೆ ಸುಳಿಯೊಳಗೆ

ಪನಿಯೊಂದು ಚಿಮ್ಮಿ
ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿತು.

ಚಂದ್ರ ಓಡೋಡಿ ಬಂದು
ಇರುಳ ಮನೆಗೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದ
ಬೆಳಕು ಸಾಲದು
ಎಂದು ಅವನಿಗೂ ಅನ್ನಿಸಿತು.

ದುಂಬಿಯ ಝೇಂಕಾರದ ಹಾಗೆ
ಹಕ್ಕಿಯ ಹಾಡಿನ ಹಾಗೆ
ಹೂವಿನ ಗಂಧದ ಹಾಗೆ
ಧ್ಯಾನ ಎಲ್ಲರನ್ನು ತಬ್ಬುತ್ತಿತ್ತು
ದಟ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

೪

ಆದೊಂದು ದಿನ ಶೊಯಗ್ಚಿ
ಇನ್ನಿಲ್ಲವಾದ.

ಸೂರ್ಯ ಬೆಂಕಿಯ ನಾಲಗೆ ತೆರೆದು
ನದಿ ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿ ನಡೆದು
ಶೊಯಗ್ಚಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾರಿದವು.

ಮೋಡಗಳು ಓಡೋಡಿ
ಮರಗಳು ತೂಗಾಡಿ
ಶೊಯಗ್ಚಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾರಿದವು.

ಗಂಟೆಗಳು ಮೊಳಗತೊಡಗಿದವು
ತಾಳಗಳು ಕುಣಿಯತೊಡಗಿದವು
ಮಂತ್ರಗಳ ಗರ್ಜನೆ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿತು.

ಯಾರಿಗೋ ಗೊತ್ತಾಯಿತು
ಶೊಯಗ್ಚಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲ
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಯಿತು–

ಶೊಯಜ್‌ಚಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲ
ಜಗತ್ತೇ ನುಡಿಯಿತು
ಶೊಯಜ್‌ಚಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲ

೫

ಶಿಷ್ಯರು ನೋಡಿದರು :

ಸದ್ದುಗದ್ದಲ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ
ಕರಗುತ್ತಿದ್ದ
ಬುದ್ಧನನ್ನು ನೋಡಿದರು

ದುಂಬಿಯ ಝೇಂಕಾರದಲ್ಲಿ
ಹಕ್ಕಿಯ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ
ಹೂವಿನ ಪರಿಮಳದಲ್ಲಿ
ಕರಗುತ್ತಿದ್ದ
ಮುಗುಳುನಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರು.

ಧೂಪದ ಹೊಗೆ ಕಣ್ಣ
ಕವಿಯುವ ತನಕ ನೋಡಿದರು.

(ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೪೯)

ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕರೆಯಿರಿ ಭೂಮಿಗೆ

ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳು ಚಂದ್ರನನ್ನು
ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಭೂಮಿಗೆ.

ನಾನೂ ಮಗುವಾಗಿದ್ದಾಗ
ಮೊಗ್ಗಿನಂತಹ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು
ಮಡಿಸಿ ಅರಳಿಸಿ
ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದೆ ಭೂಮಿಗೆ.
ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರು, ತಂಗಿ
ಗೆಳೆಯ ಗೆಳತಿಯರು
ಯಾರೆಲ್ಲ ಕರೆದಿದ್ದರು
ಭೂಮಿಗೆ.

ಗೂಡಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ
ಕೂತಿರುವ ಮರಿಹಕ್ಕಿ
ನದಿಯೊಳಗೆ ಈಸುತ್ತಿರುವ
ಮರಿ ಮೀನು, ಯಾರೆಲ್ಲ
ಕರೆದಿದ್ದರು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ.

೨

ಅಂದು ತೊದಲು ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ
ಮರಿಕೋಗಿಲೆ ಇಂದು
ಪಂಚಮದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದೆ.

ಅಂದು ನದಿಯೊಳಗೆ ಈಸುತ್ತಿದ್ದ
ಮರಿ ಮೀನು ಇಂದು
ಸಮುದ್ರವ ಸೇರಿದೆ.

ಅಂದು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ
ನನ್ನ ಬೆರಳುಗಳು ಇಂದು
ಭೂಗೋಳ, ವಿಜ್ಞಾನ ಪುಸ್ತಕಗಳ
ಪುಟ ತಿರುವಿ ಒರಟಾಗಿವೆ.

೩

ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟ ನಿಂತಿರುವ ಹೆಮ್ಮರ
ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದ ದಿನಗಳನ್ನು
ಮೆಲುಕು ಹಾಕುವ ಹಾಗೆ
ನಾನೊಮ್ಮೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಲೆ ?

ಆಸೆ, ದುಃಖ, ಹರ್ಷ, ವಿಷಾದದ
ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು
ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿರುವಂತಿದೆ ಮರ
ನೋಡಿಯೂ ಸುಮ್ಮನಿರಲೆ ?

ಕಂದಮ್ಮಗಳೆ....
ಕೇಕೆ ಹಾಕಿ ಕುಣಿಕುಣಿದು
ಕರೆಯಿರಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ.
ಹೂವಿನ ಹಾಗೆ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು
ಅರಳಿಸಿ ನೀವೇ
ಕರೆಯಿರಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ.

ನಾನು ನಾನಿರುವಂತೆಯೇ
ನೋಡುವೆ ಒಂದು ಘಳಿಗೆ.

(ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೮೯)

ಕನ್ನಡಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿತು

(ಝೆನ್ ಗುರು ಚುಅಂಗ್‌ತ್ಸು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ- ಅದು ಏನನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಏನನ್ನೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಏನಿದ್ದರೂ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ)

ಕನ್ನಡಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿತು.

ನನ್ನ ಕಣ್ಣಂಚಿನ ನೀರನ್ನೂ
ನನ್ನ ತುಟಿಯಂಚಿನ ನಗೆಯನ್ನೂ
ನನ್ನ ಕೆನ್ನೆಯಲ್ಲಿನ ಲಜ್ಜೆಯನ್ನೂ
ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಿತು.

ನನ್ನ ಗಂಟಲೊಳಗಿನ ಘಾತನ್ನೂ
ನನ್ನ ನಾಲಗೆಯೊಳಗಿನ ರುಚಿಯನ್ನೂ
ನನ್ನ ಕಿವಿಯೊಳಗಿನ ದನಿಯನ್ನೂ
ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಿತು.

ನನ್ನ ಚಿಂತೆಹಣೆ ಸುಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ
ಮೋಡದಂತಹ ಮುಂಗುರುಳನ್ನೂ
ಒಂದೆರಡು ಮಿಂಚಿನ ಗೆರೆಗಳನ್ನೂ
ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಿತು.

ನನ್ನ ತೋಳುಗಳ ಅಕ್ಕರೆಯನ್ನೂ
ಬೆರಳುಗಳ ಹಠಮಾರಿತನವನ್ನೂ
ಕಾಲುಗಳ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನೂ
ಉಗುರುಗಳ ಜಾಣತನವನ್ನೂ
ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಿತು.

ಹರಿವ ನದಿರಕ್ತದಂಥ ನನ್ನ ಆಸೆಗಳನ್ನೂ
ಮೂಳೆಯಷ್ಟೆ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಅಹಂಕಾರವನ್ನೂ
ಮಾಂಸಲ ಮೃದು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ
ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಿತು.

ನಾನು ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದು ಸಸಿಯಾಗಿ
ಮರವಾಗಿ ಮೆರೆದದ್ದನ್ನು
ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಿತು.

ಮೊಗ್ಗರಳಿ ಹೂವಾಗಿ
ಹಣ್ಣಾಗಿ ಹಾಗಿ ಮುರುಗಿದೆ
ನನ್ನನ್ನು ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಿತು.

ಕನ್ನಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಲಿಲ್ಲ
ಕನ್ನಡಿ ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲ
ಅದು ನನ್ನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡಿತು.

(ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೬೯)

ಸ್ಥಿತಿ

ಹೂವಿನ ಗೋಣು ಮುರಿದು
ಹೂದಾನಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಗೆದ್ದಲು ಹುಳಗಳು ಗೋಡೆಯ
ಮೇಲೆ ಶಿಲ್ಪ ಕಡೆದಿದ್ದರೆ
ಭಗ್ನಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಕ್ಕರೆಯ ಬೆಟ್ಟ ಹೊತ್ತು
ಹರಿವ ಸಾಲು ಇರುವೆಗಳನ್ನು
ಒತ್ತರಿಸಿ ಗುಡಿಸಿಹಾಕುತ್ತೇನೆ.

ಸೂರಿನಡಿ ಗುಬ್ಬಿಗಳು
ಕಾಳು ಕಡ್ಡಿ ಹೆಕ್ಕಿ ಗೂಡು
ಹೆಣೆದಿದ್ದರೆ ಕಿತ್ತು ಬೀದಿಗೆಸೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಗುಬ್ಬಿಯ ಸೂರನ್ನೂ
ಇರುವೆಯ ಅನ್ನವನ್ನೂ
ಹೂವಿನ ಬದುಕನ್ನೂ
ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಈ
ಕೊಲೆಪಾತಕ ಕೈಗಳಿಗೆ
ಯಾರ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ.

ಜಗತ್ತಿನ ಸಂಕಟಗಳಿಗೆ
ಕಿಟಕಿ ಮುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತರೆ
ತೆರೆಯಲು ಯಾರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.
ನೋವು, ನಿಟ್ಟುಸಿರು
ಅಸಮತೆ, ಅನ್ಯಾಯ
ಈ ಗಾಳಿಯಲ್ಲೇ ಇದೆ.
ನಾನೂ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ
ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಅನಿಸುವಂತೆ
ನನಗೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ
ನನ್ನೆದೆಯ ಸೂರ್ಯ
ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ಉರಿಯಲಾರ.

ಹಸಿವು, ದುಃಖ, ಕ್ರೌರ್ಯ
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಇನ್ನಿಲ್ಲದಷ್ಟು
ಸಹಜವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ
ಜೀವ ತುಂಬಿದ ಕಲಾವಿದ
ಯಾರೋ ಎಂದು
ನನ್ನನ್ನೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಗಂಧವನ್ನೂ ವಿಷವನ್ನೂ
ಒಂದೇ ಎಂದು
ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿರುವೆನಾದರೆ
ನನಗಿನ್ನೂ ಆಸೆ ಇದೆ.

ಮುಳ್ಳಿನದೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆ
ಮಣ್ಣಿನದೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆ
ದಾರಿ ದೂರವಿದೆ.

(ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೮೯)

ದಿನಚರಿ

ರಜದಲ್ಲೇನು ಮಾಡುವಿರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು ಟೀಚರು
ಊರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ ಎಂದರು ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು
ಊಟ. ಆಟ ಎಂದು ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿ ನಕ್ಕರು ತುಂಟರು
ಒಬ್ಬರಿದ್ದಂತಿದ್ದರಲ್ಲವೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ?
ತಲೆಗೊಂದರಂತೆ ಮಾತು ಗದ್ದಲಿಸಿದರು
ಅದೇನು ಮಾಡುತ್ತಿರೊ ಮಾಡಿ ಅಂದರು ಟೀಚರು
ಮಾಡಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ದಿನವೂ ಬರೆದಿಡಿ ಅಂದರು
'ಇದ್ದದ್ದು ಇದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ' ಎಂದೂ ಸೇರಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಊಟ ಆಟದ ಜೊತೆಗೆ
ದಿನಚರಿ ಬರೆಯುವುದೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು
ಆಡಿದ್ದು, ನೋಡಿದ್ದು, ಮಾಡಿದ್ದು
ಬರೆದಂತೆಲ್ಲ ಚುರುಮುರಿ ಉಂಡೆಯದೆ ರುಚಿ ಕಂಡಿತು.

ರಜೆಯಲ್ಲೂ ಬರೆಯುವುದೇ ? ಎಂದು
ಅಜ್ಜಿ ಗೊಣಗುಟ್ಟಿದರು.
ನೆಪಕ್ಕೆ ಟೀಚರಿನ ಹೆಸರು
ಇವಳದೆ ಕಾರು–ಬಾರು ಎಂದು
ಅಮ್ಮ ಮೆಣಸು ಕುಟ್ಟಿದರು.
ನಾವೂ ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ ಎಂದು
ತಮ್ಮಂದಿರು ಹಠ ಮಾಡಿದರು.

ಹೀಗೆ ಹೊಂಡದ ಮೀನುಗಳಿಗೆ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು
ನಿಂಬೆಯ ಗಿಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಮೊಟ್ಟೆ ಮರಿಯಾಗಿ
ಚಿಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಹಾರಿದ್ದು
ಸೇವಂತಿಗೆ ದಾಸವಾಳಕ್ಕೆ ನೀರೆರೆದದ್ದು
ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿತು.

ಜರಿಲಂಗಕ್ಕಾಗಿ ಅತ್ತು ಅಮ್ಮನ ಮೇಲೆ
ಮುನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು
ಅಪ್ಪ ತರುವ ಮಿಠಾಯಿಗಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೂತದ್ದು
ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿತು.

ಅಂಡಾ ಭಂಡಾ ಆಡಿ ಕುಂಟಾಬಿಲ್ಲೆ ಗೆದ್ದದ್ದು
ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿದ ಬಳೆ ಚೂರುಗಳನ್ನ
ಗುಟ್ಟಾಗಿ ನಿಧಿಯಂತೆ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದು
ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿತು.

ಕೊಳಲೂದಿ ಅಜ್ಜಿಯ ಕಿವಿ ತೂತು ಮಾಡಿದ್ದು
ಮಣ್ಣಿಗೆ ನೀರು ಹಾಕಿ ಪಾಯಸವೆಂದು
ತಂಗಿಗೆ ನಂಬಿಸಿದ್ದು
ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿತು.

ತೆಂಗಿನ ಗರಿಯ ವಾಚಿನ ಆಸೆಗೆ
ಪರಮವೈರಿಯೊಂದಿಗೂ ರಾಜಿಯಾದದ್ದು
'ನಿದ್ರಾ ಸುಂದರಿ' ಕಥೆಯೋದುತ್ತಾ
ಹಾಗೆಯೆ ನಿದ್ರೆ ಹೋದದ್ದು
ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿತು.

ಕನಸಿನ ತುಂಬಾ ಪೆಪ್ಪರಮೆಂಟಿನ
ಮಳೆ ಸುರಿದದ್ದು
ನಿಜ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪೈಗೆ ಪೈ ಕೂಡಿಟ್ಟರೂ
ಪೆಪ್ಪರಮೆಂಟು ಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದದ್ದು
ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿತು.

೨

ಕಾದೂ ಕಾದೂ ಕೊನೆಗೂ
ಶಾಲೆ ಕದ ತೆರೆಯಿತು
ಆವೊತ್ತಿನ ಮಾತುಕತೆ ಕಿತ್ತಾಟ

ಕುಣಿತ ದಿನಚರಿ ಕುರಿತೆ ಆಗಿತ್ತು
ಕೊನೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಓದಿದ್ದೂ ಆಯಿತು.

ನನಗೋ... ನನ್ನ ಗೆಳತಿಯರ
ದಿನಚರಿಯೇ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಅನ್ನಿಸತೊಡಗಿತ್ತು.
ನನ್ನ ಬಳಿ ಇಲ್ಲದ್ದು ಅವರ ಬಳಿ
ಇದೆ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.
ಅವರ ಬಳಿ ಇದ್ದದ್ದೆಲ್ಲವೂ ನನಗೂ
ಬೇಕೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವರ ದಿನಚರಿಗಳಲ್ಲಿ
ಬಣ್ಣ, ಬೆರಗು, ಬೆಡಗು
ಎಲ್ಲವೂ ಇದೆ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.
ಆ ರಂಗು, ರಂಜನೆ, ರೋಮಾಂಚನ
ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಸುತ್ತಿತ್ತು.
ಹುಲಿ, ಕರಡಿ, ಆನೆ, ಕೊಕ್ಕರೆಗಳು
ರೈಲು ಬಂಡಿ, ಅರಮನೆ ಆಟಿಕೆಗಳು
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಿತ್ತು.

ಟೀಚರೇನೋ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಡುವಂತೆ
ನನಗೂ ಮಾರ್ಕು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು
ಅಭಿಮಾನವೊ ? ಅವಮಾನವೊ ?
ಕಣ್ಣೀರು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು.

೩

ಆಮೇಲೇನೂ ದಿನಚರಿ ಬರೆಯಲು
ಯಾರ ಒತ್ತಾಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ
ಬರೆಯುವುದೂ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ
ಆದರೆ ಇದ್ದದ್ದು ಇದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಅಲ್ಲ !

ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಕುದುರೆ ರಥ ಕಟ್ಟಿದ್ದಷ್ಟೇ ಗೊತ್ತು
ರಥ ಓಡಿತು.
ಆಸೆಹಕ್ಕಿಗೆ ರೆಕ್ಕೆ ಮೂಡಿಸಿದಷ್ಟೇ ಗೊತ್ತು
ಹಕ್ಕಿ ದೂರ ದೂರ ಹಾರಿತು.

ಇವತ್ತಿಗೂ ರಥ ಓಡುತ್ತಲೇ ಇದೆ
ಕುದುರೆಗಳ ಕಾಲು ಸೋತಂತಿಲ್ಲ
ಇವತ್ತಿಗೂ ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತ್ತಲೇ ಇದೆ
ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಆಯಾಸಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ
ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವಳಾದ ಮೇಲೆ
ಕಡಲಲ್ಲಿ ಗುಮ್ಮನಂತೆ ನಿಂತಿರುವ
ಭಾರಿ ಹಡಗನ್ನ ನೋಡಿದಾಗೆಲ್ಲ
ನೆನಪಿನ ತಂತಿಗಳು ಮಿಡಿದು
ನಾನು ಕೈಯಾರೆ ಮಾಡಿ ತೇಲಿಸಿದ
ಕಾಗದದ ದೋಣಿ ಕಣ್ಣೊಳಗೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತೆ.

ಆ ಹರ್ಷ, ವಿಷಾದ, ಒಲುಮೆ
ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಕುಲುಮೆ
ಇಂದಿಗೂ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಉರಿದಿದೆ.

(ಜುಲೈ ೧೯೯೦)

ಸೇತುವೆ ಕುಸಿದಿದೆ

ನಾನು ಕಳಿಸಿದ್ದು ಮಿಂಚುಗಳನ್ನು
ತಲುಪಿದ್ದು ಮಿಣುಕು ಹುಳುಗಳೇ ?
ಹಾಗಾದರೆ ಮಿಂಚೆಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು ?

ನನ್ನ ಕುಂಚದಿಂದ ಮೂಡಿದ ಮೋಲ
ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಕೋಂಬಿನೊಂದಿಗೆ ಓಡಿಬಂದಿತ್ತೆ ?
ಹಾಗಾದರೆ ಮೋಲವೆಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಯಿತು ?

ನಾನು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕಿಣಿಕಿಣಿಸಿದ್ದು
ಮೌನದ ಗಂಟೆಯನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿದ್ದು ಸಿಡಿಲೆ ?
ಹಾಗಾದರೆ ಸಿಡಿಲಾದರೂ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು ?

ನಾನು ಮುಟ್ಟಿಸ ಬಯಸಿದ್ದು ಬೆಂಕಿ ಬಿಸಿಯನ್ನು
ಬೆಚ್ಚಗಿತ್ತೆ ? ಬಿಸಿ ನೀರಿನ ಹಾಗೆಯೇ ?
ಹಾಗಾದರೆ ಬೆಂಕಿಗೇನಾಯಿತು ?

ಕಗ್ಗಂಟಿನ ಹಾದಿ ಕಾಡಿನಂತಿದೆ.
ತಣ್ಣಗೆ ಕೂತು ಧ್ಯಾನಿಸಿದಂತೆ
ಮಬ್ಬು ಸರಿಯುತ್ತಿದೆ–

ಪೊರೆ ಕಳಚಿದ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ
ಚಿತ್ರ ಮೂಡುತ್ತಿದೆ
ಏನೂ ಅಲ್ಲ–
ಸೇತುವೆ ಕುಸಿದಿದೆ.

ನನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯೊಂದಿಗೆ
ನನ್ನೆತ್ತರಕ್ಕೂ ಬೆಳೆದ ಸೇತುವೆ
'ನಾನು' ಇರುವಂತೆಯೆ ಕುಸಿದಿದೆ.

ನಿನ್ನೆ ಮುಸ್ಸಂಜೆಯನ್ನು ಬೆಚ್ಚಗೆ
ತರುಣನ ಹಾಗೆ ಕಳೆದ ಸೇತುವೆ
ಇದೀಗ ಸಾವಿನ ಸುಖ ನಿದ್ದೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ನಾನೇ ನೆಟ್ಟು ನೀರುಣಿಸಿ
ಬೆಳೆಸಿದ ಗಿಡದ ಹೂವ
ಪರಾಗ, ಕೇಸರದ ಸಮೇತ
ಒಂದು ಹನಿ ಮಕರಂದ
ಅಲ್ಲಾಡದ ಹಾಗೆ ಅಷ್ಟೂ ದಳಗಳೊಂದಿಗೆ
ಖುದ್ದಾಗಿ ಒಯ್ಯುವೆನೆಂದು
ಕೊಟ್ಟ ಮಾತು ಇನ್ನೂ
ಹಾಗೆಯೆ ಇರುವಂತೆ
ಸೇತುವೆ ಕುಸಿದಿದೆ.

ಮಿಂಚುಗಳನ್ನು ಮಿಣುಕು
ಹುಳುಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ
ಮೊಲಕ್ಕೆ ಕೊಂಬು ಮೂಡಿಸಿ
ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಬಿಸಿನೀರನ್ನಾಗಿಸಿ
ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಲುಕಿಸುತ್ತಲೇ
ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿವ
ಸೇತುವೆ ಕುಸಿದಿದೆ.

ಕುಸಿದ ಸೇತುವೆಯಾಚೆ
ಎಂದಿನಂತೆ ಹೂವು ಅರಳಿದೆ.
ಕುಸಿದ ಸೇತುವೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತು
ಕೋಗಿಲೆ ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ಹಾಡಿದೆ.

ನದಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಹರಿದಿದೆ
ಸಂತನಂತೆ ಸಹಜವಾಗಿದೆ.

(ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೯೦)

ಮುಗಿಯದ ಕಥೆ

ಅವನು ರಾಮನು
ಗುಣ ಸಂಪನ್ನನು
ನೀತಿ ನೇಮಕ್ಕೆ
ತಲೆಬಾಗುವುನು
ಗುರುಹಿರಿಯರಿಗೆ
ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನು
ಯಾರನ್ನೂ ನೋಯಿಸನು.

ಅವನು ರಹೀಮನು
ಅವನೂ ಗುಣ ಸಂಪನ್ನನು
ಕೊಂಚ ಸಂಕೋಚದ ಸ್ವಭಾವ
ಸದಾ ಧ್ಯಾನಸ್ಥನು
ಏಕಾಂತ ಪ್ರಿಯನು.

ಹೀಗೊಮ್ಮೆ
ರಾಮನೂ ರಹೀಮನೂ
ಭೆಟ್ಟಿಯಾದರು
ಅವನೊಳಗೆ ಇವನೊ
ಇವನೊಳಗೆ ಅವನೊ
ಎಂಬಂತೆ ಒಂದಾದರು.

ಒಂದೇ ನೋಟ
ಒಂದೇ ಮಾಟ
ಕಣ್ಣಿದ್ದವರಿಗೂ
ಕಗ್ಗಂಟಾದರು.
ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ
ಜೋಡಿ ಕೂಡಿ
ನಲಿದಿದ್ದು ನೋಡಿ
ಜನ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾದರು.

ಹೀಗೆ....ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ
ಒಬ್ಬರೇ ಆಗಿ
ಆಟವಾಡಿದರು.

ಹಗಲು–ರಾತ್ರಿಯ ಆಟ
ಹೂವು–ಗಿಡದ ಆಟ
ಬೆಂಕಿ–ಬೆಳಕಿನ ಆಟ
ಮೋಡ_ಮಳೆಯ
ಆಟವಾಡಿದರು.

ಕೆರೆ-ದಡ, ದಡ-ಕೆರೆ
ಎಂದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿದರು
ಕಣ್ಣಾಮುಚ್ಚೆ ಕಾಡೆಗೂಡೆ
ಎಂದು ಉದ್ದಿನ ಮೂಟೆ
ಉರುಳಿಸಿದರು.
ಮಾಯದ ಕೈಗಳಿಂದ
ಮರಳಿನ ಕಣಗಳಿಂದ
ಕಪ್ಪೆಗೂಡು ಕಟ್ಟಿದರು.

೨

ರಾಮನಿಗೆ ಮೀಸೆ ಮೂಡಿ
ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ
ಮರಣವೂ ಬಂತು.
ರಹೀಮ ಅಬ್ಬೆಪಾರಿಯಾಗಿ
ಅಲೆದು ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

೩

ಇದೀಗ ಕೆರೆ ಬತ್ತಿ ದಡ ಕುಸಿದು
ಕಪ್ಪೆಗೂಡು ಹುಳಹುಪ್ಪಟೆ
ಬಾವಲಿಗಳಿಗೆ ಬಿಡಾರವಾಯಿತು
ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾವೊಂದು
ಪೊರೆಕಳಚಿ, ಪಹರೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ
ಮುಂಗುಸಿಗೆ ಮುಖಭಂಗವಾಗಿ
ಮುನಿಸು ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿತು.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಪ್ಪೆಗೂಡಿನ ಕದನದಲ್ಲಿ
ನೆಲವೂ ನೀರಾಗಿ
ಚರಿತ್ರೆಗೂ ಚುರುಕು ಮುಟ್ಟಿತು.

೬

ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿಯಿತು
ಮುಗಿದೇ ಹೋಯಿತು ಅನ್ನುವಾಗ....
ಹೀಗೆಯೆ ಒಮ್ಮೆ
ಅಶೋಕನೂ, ಅಕ್ಬರನೂ
ಭೆಟ್ಟಿಯಾದರು.
ಮಣಾಯದ ಕೈಗಳಿಂದ
ಮರಳಿನ ಕಣಗಳಿಂದ
ಕಪ್ಪೆಗೂಡು ಕಟ್ಟತೊಡಗಿದರು....

(ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೯೧)

ಕಾಗೆ ಮತ್ತು ಕೋಗಿಲೆ

ಅಚ್ಚಚ್ಚು ಬೆಲ್ಲದಚ್ಚು
ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು
ಸಂಪಂಗಿ ಮರದಲ್ಲಿ
ಕಾಗೆ ನೋಡು....
ಗೆಳತಿ ಗುಣುಗುಣಿಸಿದಳು.

ನಾನು ನೋಡಿದೆ :
ಮರದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು
ಹುಳುವೊಂದನ್ನು ಅವುಚಿ ಹಿಡಿದು
ಕಾಗೆ ಕೂಗುತ್ತಿತ್ತು.
ಕಾ....ಕಾ....ಕಾ....ಕಾ ...
ಅಯ್ಯೋ ! ಎಂಥಾ ದನಿ !
ಕಿವಿ ಕತ್ತರಿಸಿತು
ಕಿರಿಕಿರಿಯೆನಿಸಿದರೂ....
ಹತ್ತು ಮಂದಿಗೆ
ಹಂಚಿ ತಿನ್ನುವ ಹುರುಪು
ಪ್ರೀತಿ, ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಮೂಡಿತು.

ಅಚ್ಚಚ್ಚು ಬೆಲ್ಲದಚ್ಚು
ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು
ಮಾವಿನ ಮರದಲ್ಲಿ
ಕೋಗಿಲೆ ನೋಡು....
ಗೆಳತಿ ಗುಣುಗುಣಿಸಿದಳು.

ನಾನು ನೋಡಿದೆ :
ಮರದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು
ಕೋಗಿಲೆ ಹಾಡುತ್ತಿತ್ತು
ಕುಹೂ .. ಕುಹೂ ಕುಹೂ....
ಅಹಾ ! ಎಂಥಾ ದನಿ !
ಕಿನ್ನರಿ ಕಿವಿ ತುಂಬಿತು.

ಜುಮ್ಮೆನಿಸಿದರೂ....
ಕರುಳ ಕುಡಿಯನ್ನ
ಕಡೆಗಣಿಸುವ ಕಟುಕತನ
ಕಹಿ ಮೂಡಿಸಿತು.

ಕಾಗೆ–ಕೋಗಿಲೆ, ಕೋಗಿಲೆ–ಕಾಗೆ
ಏತ–ದೂತ ಆಡಿದವು.
ಕಾ..ಕುಹೂ..,ಕುಹೂ..ಕಾ
ಏತ–ದೂತ ಆಡಿದವು.

ನಾನು ಸಂಪಂಗಿ ಮರವನ್ನು ಕೇಳಿದೆ
ನನ್ನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಗೆಯನ್ನಿಡು.

ನಾನು ಮಾವಿನ ಮರವನ್ನು ಕೇಳಿದೆ
ನನ್ನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕೋಗಿಲೆಯನ್ನಿಡು.

(ಮೇ ೧೯೯೧)

ಯಾವುದು ಇಷ್ಟ ?

ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು ಅಷ್ಟೊ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿತು
ನನಗೆ ನಾನೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ
ನಿನಗೆ ಯಾವ ಬಣ್ಣ ಇಷ್ಟ ?

ಗೊರಟೆ, ಗುಲಾಬಿ, ಸೇವಂತಿಗೆ
ದಾಸವಾಳ, ಕನಕಾಂಬರ, ಮಲ್ಲಿಗೆ
ಹೆಣೆದು ನಿಂತವು
ಅನ್ನಿಸಿತು :
ಆಯ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ.

೨

ಹುಲಿ, ಕರಡಿ, ಆನೆ, ಅಳಿಲು ?
ಜಿಂಕೆ, ಕೊಕ್ಕರೆ, ಕಾಜಾಣ, ನವಿಲು ?
ನನಗೆ ನಾನೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ
ನಿನಗೆ ಯಾವುದು ಇಷ್ಟ ?

ರೆಕ್ಕೆ, ಪುಕ್ಕ, ಕಿವಿ, ಕೊರಳು
ನಡಿಗೆ, ಉಡಿಗೆ, ಕೆನೆತ, ಕೂಜಿತ
ಕಣ್ಣು ತುಂಬಿದವು
ಅನ್ನಿಸಿತು :
ಆಯ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ.

೩

ವ್ಯಂಗ್ಯ, ಕಟಕಿ, ಕೋಪ, ತಾಪ
ಮದ ಮತ್ಸರ, ದಾಹ, ದುಃಖ
ಕವಣೆ ಬೀಸಿದವು
ನನಗೆ ನಾನೇ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ
ನೀನು ಯಾವುದರಿಂದ ಮುಕ್ತ ?

ಮದ್ದು ಗುಂಡು, ಫಿರಂಗಿ, ಕತ್ತಿಗಳು
ಪರಸ್ಪರ ಸೆಣೆಸಾಡಿದವು
ಅನ್ನಿಸಿತು ಆಯ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ.

೩

ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟುತ್ತಾ ಇತ್ತು ಒಂದು ಮರ
ಅದರಲ್ಲೊಂದು ಹಕ್ಕಿ–ಹಾಡು
ನೆಲಕ್ಕಂಟಿಕೊಂಡಿತು ಒಂದು ಪೊದೆ
ಅದರಲ್ಲೊಂದು ಇರುವೆ–ಗೂಡು.

ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯನ್ನೂ ನೋಯಿಸಲಾರೆ
ಹಾಗೆಂದಿದ್ದನಲ್ಲವೆ ಬುದ್ಧ ?

ಆ ಹುಲ್ಲು ಕಡ್ಡಿಗೆ
ತಲೆಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿದೆ
ಮೆಲ್ಲಗೆ ತುಟಿ ಸೋಕಿಸಿ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟೆ.

(ಜೂನ್ ೧೯೯೧)

ಗಿಣಿಗೆ ಪಂಜರದ ಹಂಗು ಯಾಕಿಲ್ಲ?

ಅಪ್ಪ.....
ಹಸಿರು ರೆಕ್ಕೆ ಕೆಂಪು ಕೊಕ್ಕಿನ ಗಿಣಿ
ಮುದ್ದು ಮುದ್ದಾಗಿ ಮಾತಾಡಿ
ಸೂರ್ಯಂಗೂ ಚಂದ್ರಗೂ ಮಂಕುಬೂದಿಯೆರಚಿ
ಹೂವು, ಎಲೆ, ಗಂಧ ಗಾಳಿಯು
ಗಮನ ಎತ್ತೆತ್ತಲೋ ಸೆಳೆದು
ಚಿಕ್ಕೆಯ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಮಾಯಕನ್ನಡಿ ನುಡಿಸಿ ಮೈಮರೆಸಿ
ನದಿಯೂ ಬೆಟ್ಟವೂ
ಎದೆ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಚ್ಚುವುದರೊಳಗೆ
ಕೋಟಿ ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಪ್ಪನೆಯ ಮುಸುಕೆಳೆದು
ಮುಚ್ಚಿರುವಂತೆಯೆ ಪಂಜರಶಾಲೆಯು ಬಾಗಿಲು,
ಭದ್ರ ಬಿಗಿ ಕಾವಲು—ಮಾಯವಾಯಿತಲ್ಲ ...

ಅಪ್ಪ.......
ಹಸಿರು ರೆಕ್ಕೆ ಕೆಂಪು ಕೊಕ್ಕಿನ ಗಿಣಿ
ಮುತ್ತೊಂದು ಜಾಡಲ್ಲಿ
ನೀಲಿ ರೆಕ್ಕೆ ಹಳದಿ ಕೊಕ್ಕಿನ ಗಿಣಿ
ಮುಗಿಲೊಂದು ಜಾಡಲ್ಲಿ
ಗುಲಾಬಿ ರೆಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪು ಕೊಕ್ಕಿನ ಗಿಣಿ
ಗಳಿಗೆಗೊಂದು ಬಣ್ಣ ಮೆತ್ತಿ
ರಂಗಮಂಟಪದೊಳಗೆ ಸುತ್ತಿ
ಮೋಜಲವಾಗಿ ಭಂಗಿ ನೆಗೆದು
ಮೋಹಕವಾಗಿ ತಕಧಿಂ ಹಾಡು ಕುಣಿದು
ನಾಟಕಗಾತಿಯು ದಾಡ ಮೆಟ್ಟಿ
ಮಿಂಚಾಗಿ ಮಿಣಿ ಮಿಣಿಗುಟ್ಟಿ
ಮಾಯವಾಯಿತಲ್ಲ......

ಅವ್ವ........
ಹಸಿರು ರೆಕ್ಕೆ ಕೆಂಪು ಕೊಕ್ಕಿನ ಗಿಣಿ
ಮರಿಗುಬ್ಬಿಯ ಹಾಗೆ ಗಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಗಬಾಯಿಸಿ
ಗೂಬೆಯ ಹಾಗೆ ಗುಕ್ಕೆಂದು ಕೂಗಿ
ಗುಂಗಿಯ ಹುಳುವಾಗಿ ಗೀಗೀ ಪದ ಹಾಡಿ
ಹಾರಿ ಹೋಯಿತಲ್ಲ ....

ಅಪ್ಪ.... ...
ಜಾಲಿಯ ಮರವನೇರಿಕುಳಿತಿರಬಹುದೆ ಗಿಣಿ ?
ಚಂದನದ ಮರದೊಳಗೆ ಕುಳಿತಿರಬಹುದೆ ಗಿಣಿ ?
ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಾಗಮಗಳನ್ನು ನುಚ್ಚಾಗಿಸಿ–ನುಂಗಿ
ಅಣುಬಾಂಬುಗಳನ್ನು ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್ಣಾಗಿಸಿ ಮೆದ್ದು
ಪಂಜರದೊಳಗೆಯೆ ಇದ್ದೂ, ಇಲ್ಲ ಎನಿಸುವ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೂ
ಆಟವಾಡುತ್ತಿದೆಯೆ ಗಿಣಿ ?

ಅವ್ವ....
ಅಂಬೆಗಾಲಿನ ಕಂದ ಮೋರೆ ತಿರುವಲು ಬೇಡ
ಕುತೂಹಲದ ಕುಡಿ ಚಿವುಟಿ ಬಿಸಾಡಲು ಬೇಡ
ನವಿಲುಗಣ್ಣಿಗೆ ಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚಲು ಬೇಡ
ಎದೆಯ ಗುಟ್ಟೇನದು ಹೇಳು....ನಿನ್ನಾಣೆ
ಪಿಳ್ಳಂಗೋವಿ ಊದಿ ಪುಕಾರು ಹಬ್ಬಿಸುವುದಿಲ್ಲ....

ಹೇಳವ್ವ .. ....
ಜಲಬಿಂದುವಿಗೆ ಪದ್ಮಪತ್ರದ ಹಂಗು ಯಾಕಿಲ್ಲ ?
ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಪ್ರೀತಿ, ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಮೈತ್ರಿ ಯಾಕಿಲ್ಲ ?
ಗಿಳಿಗೆ ಪಂಜರದ ಹಂಗು ಯಾಕಿಲ್ಲ ?

(ಜುಲೈ ೧೯೯೧)

ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗಿಯರ ಕನಸು

ಅವ್ವ ಕೇಳೇ ನಾನೊಂದ ಕನಸ ಕಂಡೇ....
ಅವ್ವ ಕೇಳೇ ಕನಸೊಂದ ನಾ ಕಂಡೆನೆ....
ಮುಂಗೋಳಿ ಕೂಗಿತ್ತು ಮೂಡಲ್ಲಿ ಕೆಂಪಿತ್ತು
ಬೆಳ್ಳಿಯೂ ಮರಳಿತ್ತು ಹಕ್ಕಿಯೂ ಹಾಡಿತ್ತು
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಪಿಗೆ ಘಮ್ಮೆಂದು ಬಿರಿದಿತ್ತು
ಹಾದಿಲಿ ಇಬ್ಬನಿಯು ಮುತ್ತಾಗಿ ಸುರಿದಿತ್ತು. ||ಅವ್ವ||

ಕಣ್ಣರೆಪ್ಪೆ ಬಿಗಿಯೆ ಕದ ತಟ್ಟಿ ಒಳಬಂದ
ಕಾರಿರುಳ ಕೆಂಜೆಡೆಗೆ ಚಂದಿರನ ಮುಡಿದಿದ್ದ
ಕಾಲ್ಗೆಜ್ಜೆ ಕುಣಿಸುತ್ತ ಶರಣು ಶರಣು ಅಂದ
ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ತಾನೆಂದು ಮುಂಗೈಗೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟ
ಕೀಟಲೆ ನಗೆ ನಕ್ಕು ಕಪ್ಪರವ ಮುಂದಿಟ್ಟ
ಒಲ್ಲೆ ಎಂದರೂ ಬಿಡದೆ ಒಲವು ಬೇಡಿದನವ್ವ ...
ಮುದ್ದಾಗಿ ಮಾತಾಡಿ ಮರುಳು ಮಾಡಿದನವ್ವ ||ಅವ್ವ||

ತುಂಬೆಯ ಹೂ ಬಿಡಿಸಿ ತುರುಬಿಗೆ ಮುಡಿಸಿದ
ಒಂದೊಂದು ಕಿವಿಯಲ್ಲೂ ದುಂಬಿಯ ಇರಿಸಿದ
ಮಿಂಚಿನ ಹುಳುವಲ್ಲೇ ಮೂಗುತಿಯ ಮಾಡಿದ
ನೇರಳೆ ಹಣ್ಣಿನ ಹಾರವ ತೊಡಿಸಿದ
ಕೀಟಲೆ ನಗೆ ನಕ್ಕು ಕಪ್ಪರವ ಮುಂದಿಟ್ಟ
ಒಲ್ಲೆ ಎಂದರೂ ಬಿಡದೆ ಒಲವು ಬೇಡಿದನವ್ವ....
ಮುದ್ದಾಗಿ ಮಾತಾಡಿ ಮರುಳು ಮಾಡಿದನವ್ವ ||ಅವ್ವ||

ಹುಲಿಚರ್ಮ ಹೊದ್ದರೂ ಹಾಲು ಮನಸಿನ ಹುಡುಗ
ಡೊಳ್ಳು ಬಾರಿಸಿ, ಢಕ್ಕೆಯ ಬಡಿದು, ಡಮರುಗ ನುಡಿಸಿದ
ನವಿಲ ಹಾಗೆ ಕುಣಿದು ಮಿಂಚು ಮಳೆ ಕರೆದ
ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿಯಂಗೆ ಕೂಗಿ ನಕ್ಕೂ ನಗಿಸಿದ
ಕೀಟಲೆ ನಗೆ ನಕ್ಕು ಕಪ್ಪರವ ಮುಂದಿಟ್ಟ
ಒಲ್ಲೆ ಎಂದರೂ ಬಿಡದೆ ಒಲವು ಬೇಡಿದನವ್ವ....
ಮುದ್ದಾಗಿ ಮಾತಾಡಿ ಮರುಳು ಮಾಡಿದನವ್ವ ||ಅವ್ವ||

ಚಪ್ಪರ ತೋರಣ ಒಡವೆ ಓಲಗವಿಲ್ಲ
ಮಂಟಪ ಮಂಡಿಗೆ ಧಾರೆ ದಿಬ್ಬಣವಿಲ್ಲ
ಆರತಿ ಎತ್ತಲು ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಲ್ಲ
ಮಂತ್ರಗಳಿಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಲ್ಲ....
ಮಸಣದೊಳಗೆ ಮದುವಣಗಿತ್ತಿ ನಾನಾದೆನವ್ವ....
ಬೂದಿಬಡುಕನ ಬಾಳ ಬೆಳಗಿದೆನವ್ವ ... ॥ಅವ್ವ॥

ಕದಳಿಯ ಬನದೊಳಗೆ ಕಾದಿಹನವ್ವ....
ಕಣಗಿಲೆ ಹೂ ಹಾಸಿ ಕಾದಿಹನವ್ವ ...
ಕಣ್ಣ ಬತ್ತಿಯ ಉರಿಸಿ ಕಾದಿಹನವ್ವ....
ಜನುಮ ಜನುಮದ ಒಲವು ಫಲಗೂಡಿತವ್ವ....
ಹುಟ್ಟು–ಸಾವಿನಾಚೆಯ ದಡದಿ ಮನೆ ಮಾಡಿಹನವ್ವ....
ತಪ್ಪೋ ಒಪ್ಪೋ ಮನ್ನಿಸಿ ಹರಸವ್ವ
ತಪ್ಪೋ ಒಪ್ಪೋ ಹರಸಿ ನೀ ಕಳಿಸವ್ವ ॥ಅವ್ವ॥

(ಆಗಸ್ಟ್ ೧೯೯೧)

ದುಃಖ

ಮುಳ್ಳು ಬಿತ್ತಿದ ಕೈಗೆ ಹೂವು ನೀಡಕ್ಕ....
ಹಾವು ಹೆಡೆ ಬಿಚ್ಚಿದರೆ ಹಾಲು ನೀಡಕ್ಕ ..

ಸೀದ ಮಡಿಕೆಗೂ ದುಃಖ ಸುಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿಗೆಗೂ ದುಃಖ
ಬೆಂದ ಬೆಳ್ಳಿಯಂತೆ ಬದುಕು ಕಾಣಕ್ಕ.... ॥ಮುಳ್ಳು॥

ಉದುರಿದ ಎಲೆಗಳಿಗೂ ದುಃಖ ಅದುರಿದ ಭೂಮಿಗೂ ದುಃಖ
ಏರಿಳಿವ ಅಲೆಯಂತೆ ಬದುಕು ಕಾಣಕ್ಕ ...

ಉರಿವ ಬೆಂಕಿಗೂ ದುಃಖ ಹರಿವ ನೀರಿಗೂ ದುಃಖ
ಬೀಸೋ ಗಾಳಿಯಂತೆ ಬದುಕು ಕಾಣಕ್ಕ.... ॥ಮುಳ್ಳು॥

ಮಿಡಿವ ತಂತಿಗೂ ದುಃಖ ನುಡಿವ ಮುದ್ದಲೆಗೂ ದುಃಖ
ನೇಯೋ ಮಗ್ಗದಂತೆ ಬದುಕು ಕಾಣಕ್ಕ.... ॥ಮುಳ್ಳು॥

ಬಲೆಯೊಳಗಿದ್ದರೂ ದುಃಖ ಬಯಲೊಳಗಿದ್ದರೂ ದುಃಖ
ಬೇವಿನ ಕಹಿಯಂತೆ ಬದುಕು ಕಾಣಕ್ಕ.... ॥ಮುಳ್ಳು॥

ಬಲೆಯೊಳಗಿದ್ದರೂ ದುಃಖ ಬಯಲೊಳಗಿದ್ದರೂ ದುಃಖ
ಬೀಸೋ ಕಲ್ಲಿನ ನಡುವೆ ಬದುಕು ಕಾಣಕ್ಕ.... ॥ಮುಳ್ಳು॥

(ಆಗಸ್ಟ್ ೧೯೯೧)

ಬಿಸಿಲು ಕುದುರೆಯನೇರಿ...

ಬಿಸಿಲು ಕುದುರೆಯನೇರಿ ಹೋಗಬೇಡೋ ಗೆಳೆಯಾ
ಬೇಗಾಡಿನಲಿ ಸುತ್ತಿ ಬೆವರ ಸುರಿಸಲು ಬೇಡ
ಬಯಕೆ ಬೆಟ್ಟವ ಹತ್ತಿ ಹೋಗಬೇಡೋ ಗೆಳೆಯಾ
ಬಂಡೆಯಂತೆ ಉರುಳಿ ಬೆರಗಾಗಲು ಬೇಡ ||ಬಿಸಿಲು||

ಬಿಸಿಲು ಮಚ್ಚಿನ ಮೇಲೆ ಬಿರಿದಿರಲು ಬಿಳಿ ಸೂರ್ಯ
ಕಿಸುರ ಕಣ್ಣು ಒರೆಸಿ ತುಂಬಿಕೊ ಬೆಳಕ ಪೂರ
ಬಿದಿರು ಮೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಹನು ಪಿಳ್ಳಂಗೋವಿಯ ಒಡೆಯ
ನವಿಲುಗಣ್ಣು ತೆರೆದು ನೋಡೊ ಒಮ್ಮೆ ಗೆಳೆಯಾ ||ಬಿಸಿಲು||

ಬಿದಿರು ಕಡ್ಡಿಯೆ ಬೇರೆ ಬಿಸಿಲು ಕೋಲೆ ಬೇರೆ
ಬಿದಿರು ಕಡ್ಡಿಯೆಂದೇ ಬಗೆದು
ಬಿಸಿಲ ಕೋಲ ನುಡಿಸಲು ಬೇಡ ||ಬಿಸಿಲು||

ಅಂಬರದ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಆಕಾಶದಗಲದ ರೆಕ್ಕೆ
ರೆಕ್ಕೆ ಬೀಸಿ ಹಕ್ಕಿ ಮೆರೆದರೂ ಬಾನೊಳಗೆ
ಕಾಳು ಕಡ್ಡಿ ಹೆಕ್ಕಿ ಬೆಚ್ಚನೆ ಗೂಡ ಕಟ್ಟಿ
ಬಣ್ಣದ ಹಾಡ ಹೆಣೆದು ಹಣ್ಣಾಯಿತು ನೆಲದೊಳಗೆ ||ಬಿಸಿಲು||

ಮಿಂಚು ಹುಳುವೆ ಬೇರೆ ಮಿನುಗೊ ಚುಕ್ಕಿಯೆ ಬೇರೆ
ಮಿಂಚು ಹುಳುವೆಂದೆ ಬಗೆದು
ಮಿನುಗೊ ಚುಕ್ಕಿಯ ಹಿಡಿಯಲು ಬೇಡ ||ಬಿಸಿಲು||

ನೀರೊಳಗಿನ ನೈದಿಲೆಗೂ ನೀರಡಿಕೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ
ಚಿಪ್ಪಿನ ಮುತ್ತಿಗೆ ನತ್ತಾದರೂ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಲ್ಲ
ಕಾಲು ಕಂಗಾಲಾದರೂ ಕನಸಿಗೆ ಬರವಿಲ್ಲ
ನಡೆದಷ್ಟು ದಾರಿಯು ನಿಲ್ಲೊ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ ||ಬಿಸಿಲು||

ಒಡಳೊಳಗುರಿದರೂ ಬೆಂಕಿ
ಒಲೆಯೊಳಗುರಿದರೂ ಬೆಂಕಿ
ಬೆಂಕಿಯೊಳಗೆ ಬೆಂದು ಬಯಲುಕಾಣೊ ಗೆಳೆಯಾ ||ಬಿಸಿಲು||

(ಆಗಸ್ಟ್ ೧೯೯೧)

ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ

ಹೂವು ಮುಳ್ಳಿನ ಬಗ್ಗೆ
ಮುಳ್ಳು ಹೂವಿನ ಬಗ್ಗೆ
ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದೆಯೋ
ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಯ ಬಗ್ಗೆ
ರಾತ್ರಿ ಹಗಲಿನ ಬಗ್ಗೆ
ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದೆಯೋ
ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ನಗು ಅಳುವಿನ ಬಗ್ಗೆ
ಅಳು ನಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ
ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದೆಯೊ
ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಬತ್ತಿ ಬೆಂಕಿಯ ಬಗ್ಗೆ
ಬೆಂಕಿ ಬತ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ
ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದೆಯೊ
ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ
ಸಾಗರ ಸಂಸಾರ
ಬಯಲು ಬೆಳದಿಂಗಳು.

ಇಡಿಯಾಗಿ ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನು
ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಕಣ್ಣಿಗೆ
ಹರ್ಷ ಉಲ್ಲಾಸ
ನಿರಂತರ ಮೊರೆತ ಆಲಿಸುತ್ತಿರುವ
ಕಿವಿಗಾದರೋ ಆತಂಕ ದುಃಖ.

ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಿವಿಯ ಭಾಷೆ
ಕಿವಿಗೆ ಕಣ್ಣಿನ ಆಶೆ
ಎಂತು ತಿಳಿಯುವುದೋ....
ಮೊರೆತ, ಬೆಳದಿಂಗಳು
ಅದೆಂತು ಸೇರುವುದೊ...
ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

(ನವೆಂಬರ್ ೧೯೯೧)

ಹೇ ರಾಮ್ !

ಎಲ್ಲ ನೆನಪುಗಳಿಗೆ ವಿರಾಮ
ಹೋಗಿ ಬರುವೆ ರಾಮ
ಇರಿಸುವೆ ನನ್ನುಸಿರ
ಉರಿಸಿಕೊ ನಿನ್ನೊಳಗೆ
ಹೋಗಿ ಬರುವೆ ರಾಮ....

ನಾ ಬಲ್ಲೆ ನಿನ್ನೊಲುಮೆ
ಇತ್ತ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆದಿಹ ಪ್ರೇಮ
ಅತ್ತ ಒತ್ತಿ ಸುತ್ತಿಹ ನೇಮ
ಕೊರಗದಿರು ಮರುಗದಿರು
ಹೋಗಿ ಬರುವೆ ರಾಮ....

ಹಿಂಡನಗಲಿದಾ ಚುಕ್ಕಿ
ಒಂಟಿ ರೆಕ್ಕೆಯ ಹಕ್ಕಿ
ಎಣ್ಣೆ ತೀರಿದಾ ಬತ್ತಿ
ಹುರಿದುಂಬಿಸಿ ಉರಿಸು
ಹೋಗಿ ಬರುವೆ ರಾಮ....

ಹಗಲು ಮುಗಿದಾ ಮೇಲೆ
ಕಾರಿರುಳು ಜಗದ ಲೀಲೆ
ಹೊರಡು ಹೊತ್ತಾಯಿತು ಎಂದು
ಹರಸಿ ಕಳಿಸು
ಹೋಗಿ ಬರುವೆ ರಾಮ....

೨

ಹೊತ್ತಿ ಉರಿಯಿತದು ಉಂಡೆ
ಧಗಧಗ ಧಗಧಗ
ಹಿಮ್ಮೇಳದಲಿ ಗವ್ವಿರುಳ ಚಂಡೆ
ಅಬ್ಬಾ ! ಎಷ್ಟಾದರೂ ಗಂಡು ಗಂಡೆ
ಹೋಗುವೆನು ರಾಮ....

ಆಗಸನ ಕತ್ತೆಗೆ ಸಮವಂತೆ
ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಯ ನ್ಯಾಯ
ನಾ ಹೇಳೆ....ನೀ ಕೇಳೆ....
ಹೋಗುವೆನು ರಾಮ....

ಗಾಯದ ಮೇಲೆ ಗಾಯ
ಮಾಯದಾ ಗಾಯ
ಕರಗಬಾರದೆ ಕಾಯ ?
ಹೋಗುವೆನು ರಾಮ....

ಇನ್ನು ನಿನ್ನದೆ ಅಗ್ನಿಪರೀಕ್ಷೆ
ನೋವು ನೆನೆಗುದಿ ಶಿಕ್ಷೆ
ಹೋಗುವೆನು ರಾಮ....

೩

ನೆನಪುಗಳಿಗೆಲ್ಲಿ ವಿರಾಮ ?
ಹೇಗೆ ಹೋಗಲಿ ರಾಮ ?
ತುಟಿಯೊತ್ತಿ ನೂರೊಂದು ಮುತ್ತನಿರಿಸಿ
ಹನಿಗಣ್ಣು ಒರೆಸಿ
ಗೋಣಪ್ಪಿ ಮೈದಡವಿ
ಕಣ್ಣೀರ ಕರೆದವೆ ಹೇಗೆ ಹೋಗಲಿ ರಾಮ?

ಮುನ್ನಡೆಸು ಮುನ್ನಡೆಸು
ರಾಮ....ನನ್ನ ರಾಮ....
ಸೀತಾರಾಮ....

(ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೯೧)

ಮಗು ಚಿತ್ರ ಬರೆಯಿತು

ಮಗು ಚಿತ್ರ ಬರೆಯಿತು
ಬೆರಳುಗಳ ಕೊರಳ ಆಲಿಸಿ
ಗೆರೆಯನೆಳೆಯಿತು.

ಪುಟ್ಟ ಮನೆಯೊಂದ ಕಟ್ಟಿ
ಮನೆಯ ಮುಂದೊಂದು ಮರವ ನೆಟ್ಟು
ರೆಂಬೆ ಕೊಂಬೆಗೆ ಎಲೆಯನಿಟ್ಟು
ಎಲೆಯ ನಡುವೆ ಹೂವನರಳಿಸಿ
ಹೂವಿನ ಜೊತೆಗೆ ಹಣ್ಣನಿರಿಸಿ
ಹಿಗ್ಗಿ ನಲಿಯಿತು.

ಮಗು ಚಿತ್ರ ಬರೆಯಿತು
ಬೆರಳುಗಳ ನಡೆ ನೋಡಿ
ಗೆರೆಯನೆಳೆಯಿತು.

ಮನೆಯ ಹಿಂದೊಂದು ಗುಡ್ಡವ ಕರೆದು
ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೊಬ್ಬ ಸೂರ್ಯನ ಉರಿಸಿ
ಸಾಲಾಗಿ ಹಕ್ಕಿಗಳು ರೆಕ್ಕೆ ಬೀಸಲು
ಬುಡದಲ್ಲೊಂದು ನದಿಯ ಹರಿಸಿ
ನದಿಯಲ್ಲೊಂದು ದೋಣಿಯ ತೇಲಿಸಿ
ಹಿಗ್ಗಿ ನಲಿಯಿತು.

ಮಗು ಚಿತ್ರ ಬರೆಯಿತು
ಬೆರಳುಗಳ ಭಾವ ಭ್ರಮಿಸಿ
ಗೆರೆಯನೆಳೆಯಿತು.

ಗಿರಗಿರ ಬುಗುರಿ ತಿರುಗಿಸಿ
ಹುಲ್ಲುಹಾಸಿನ ಮೇಲೆ
ಗಾಲಿ, ಗೋಲಿಯನುರುಳಿಸಿ

ಕುದುರೆಗೂ ಕೊಂಬು ಮೂಡಿಸಿ
ಮಣ್ಣಿಗೂ ಕಣ್ಣು ಬರೆದು
ಹಿಗ್ಗಿ ನಲಿಯಿತು.

೨

ಅವ್ವ....
ಘಮ್ಮೆಂದಿದೆ ಹೂ ಮೂಸಿ ನೋಡು
ಸಿಹಿಯಾಗಿದೆ ಮಾವು ಕಿತ್ತುಕೊಡು
ಝಳ ಝಳ ನದಿಯುದೆ ಹಾಡು
ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ ಈ ಸೂರ್ಯ ಮುಟ್ಟಬಿಡು
ಎಂದೆಲ್ಲಾ ನುಡಿ ನುಡಿದು

ಅವ್ವ....
ಇದು ನಾನು
ಇಗೋ ಇದು ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ದಾರಿ
ಇದು ನನ್ನ ದಾರಿ
ನಾ ನಡೆವ ದಾರಿ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ನುಡಿದು
ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ
ಹೋದ ಮಗು ಮರಳಲಿಲ್ಲ....

ನಿಮಿಷಗಳು ವರುಷಗಳು
ಮರಳಲಿಲ್ಲ.

೩

ಕಾದು ಕಾದು ಮರುಗಿದಳಾ ತಾಯಿ
ಕಾದು ಕಾದು ಒರಗಿದಳಾ ತಾಯಿ
ಕಾದು ಕಾದು ಕರಗಿದಳಾ ತಾಯಿ
ಒರಗಿದಲ್ಲೆ ಕರಗಿದರೆ ಅವಳೆಂಥಾ ತಾಯಿ ?
ಮತ್ತೆ ಕತ್ತೆತ್ತಿರಳು ಗಿಡವಾಗಿ
ಗಿಡದೊಳಗೆ ಹೂವಾಗಿ
ಹೂವರಳಿ ಪರಿಮಳಿಸಿ
ಗಾಳಿಗುದುರೆಯನೇರಿ, ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹಾರಿ
ಹುಡುಕಿದಳಾ ತಾಯಿ ...

ಮತ್ತೆ ಕತ್ತೆತ್ತಿದಳು ಗಿಡವಾಗಿ
ಹೂವಾಗಿ, ಹತ್ತಿಯಾಗಿ, ಬತ್ತಿಯಾಗಿ
ಮನೆ ಮನೆಗೂ ತಿರುಗಿ
ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಬೆಳಗಿ
ಹುಡುಕಿದಳಾ ತಾಯಿ....

ಮಮತೆಯ ಮಗ್ಗದೊಳಗೆ
ಮಗ್ಗುಲಾಗಿ ಮಗ್ಗುಲಾಗಿ
ಹಾಯಿಯಾಗಿ ಹಡಗನೇರಿ
ಯಾವುದೋ ದೇಶದಲ್ಲಿ
ಯಾವುದೋ ವೇಷದಲ್ಲಿ
ಹುಡುಕಿದಳಾ ತಾಯಿ....

೪

ಅದೊಂದು ದಿನ ಚಿಗುರ ಮೀಸೆಯ
ಹುಡುಗ ಹತ್ತಿದನಾ ಹಡಗ
ಕಂಬಕ್ಕೊರಗಿ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಲು
ಯಾವುದೋ ಹಾಡಿನ ಲಾಲಿ
ಯಾವುದೋ ನೆನಪೊಂದಿಗೆ ತೇಲಿ
ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ
ಎಂದು ತೂಗಿತು ಜೋಕಾಲಿ.

ಮೊಗ್ಗಾಯಿತು ಹೀಚಾಯಿತು ಕಾಯಿ
ತೊದಲಿತು ಬೀಜರೂಪಿ ಬಾಯಿ
ಮಾಯಿ ! ಮಾಯಿ ! ಮಾಯಿ !

ಪಟಗುಟ್ಟಿ ಮುನ್ನಡೆಸಿತು ಹಾಯಿ
ಕೈಹಿಡಿದಳು ಕಂದನಾ ತಾಯಿ
ಕೈಬೀಸಿ ಕರೆಯಿತು ದಾರಿ
ಅದೇ ದಾರಿ....
ಚಿತ್ರದೊಳಗಿನ ದಾರಿ.

(ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೯೧)

ಸೋಲೇ ಇಲ್ಲ !

ಇಲ್ಲ....ನಾನು ಕಣದಲ್ಲಿಲ್ಲ

ಚಪ್ಪರ ಹಾರ ತುರಾಯಿಗಳೆ
ಚಪ್ಪಾಳೆ ಶಿಳ್ಳೆ ಕೇಕೆಗಳೆ
ನಾನು ಕಣದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಹೊಗಳಿಕೆಯ ಹೊನ್ನ ಶೂಲಗಳೆ
ಭರವಸೆಯ ಬಿರುಸು ಬಾಣಗಳೆ
ನಾನು ಕಣದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಎದುರಾಳಿಯ ಇರಿಯಲು
ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಕತ್ತಿಗಳೆ
ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು
ಕಾದಿರುವ ಗುರಾಣಿಗಳೆ
ನಾನು ಕಣದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಗೆಲುವಿನ ಗೌರಿಶಂಕರನೆ ಹೇಳು-
ನಿನ್ನ ಮೆಟ್ಟಿದವರು
ಮುಟ್ಟಿದರೇನು ಆಕಾಶ ?

ಗೆಲುವಿನ ಗಾಳಿಪಟವೆ ಹೇಳು–
ಎಷ್ಟು ನಿಮಿಷ ?
ಈ ಹರುಷ ? ಈ ಹಾರಾಟ ?

ಪಾತಗಿತ್ತಿಯೇ ಪದ್ಮಪತ್ರವೇ
ಎಂಥಾ ಓಟ ? ಎಂಥಾ ನೋಟ !
ಕಲಿಸಿದಿರಿ ಪಾಠ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಇಲ್ಲ....

ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಬಲವಿಲ್ಲ
ಕೈಗಳು ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ
ಕಣ್ಣು, ಮೂಗು, ಕಿವಿ, ತುಟಿ
ಯಾವುದೂ ಹಿಂದಿನಂತಿಲ್ಲ.

ಮಿದುಳ ಮರದೊಳಗೆ
ಮರದ ಮರೆಯೊಳಗೆ
ಮೂಡಿಹನು ಚಂದಿರ
ಬೆಳದಿಂಗಳು
ಬಯಲು ಮಾಡಿದೆ–
ಗೆಲ್ಲ ಬಯಸದವನಿಗೆ
ಸೋಲೆ ಇಲ್ಲ !

(ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೯೧)

ಯಾಕೆ ?

ಝುಮು ಝುಮು ಗಾಳಿ ಬೀಸಿತು
ಝುಳು ಝುಳು ನದಿ ಹರಿಯಿತು
ತೊಟ ತೊಟ ಹನಿ ಉದುರಿತು
ಮಿಣ ಮಿಣ ತಾರೆ ಮಿನುಗಿತು.

ಏಯ್ ! ಯಾರಲ್ಲಿ ?
ಇದೆಲ್ಲಾ ಯಾಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಇಲ್ಲಿ ? !

ಘಮ ಘಮ ಹೂ ಪರಿಮಳಿಸಿತು
ಧಗ ಧಗ ಬೆಂಕಿ ಉರಿಯಿತು
ಪಟ ಪಟ ರೆಕ್ಕೆ ಬೀಸಿತು
............ಹಕ್ಕಿ ಹಾರಿತು.

ಏಯ್ ! ಯಾರಲ್ಲಿ ?
ಇದೆಲ್ಲಾ ಯಾಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಇಲ್ಲಿ ? !

ಯಾಕೆ ? ಯಾಕೆ ?

ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಟ್ಟ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು
ಮಾರುತ್ತರ ನೀಡಿತು :

ಯಾಕೆ... ಯಾಕೆ....ಕೆ....ಕೆ....ಕೆ

(ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೯೮)

.........ಈಗಲೂ ನನಗೆ ನೆನಪಾಗುವುದು ಆ ಮರವೇ. ಆಕಾಶಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮರ, ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿರುವ ಹೆಮ್ಮರ. ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಚಾಚಿರುವ ಅದರ ಬೇರುಗಳನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿಲ್ಲ. ಅದರ ದಪ್ಪ ಕಾಂಡದೊಳಗೆ ಅಡಗಿರುವ ಅನುಭವ ಪ್ರಪಂಚದ ಅರಿವು ನನಗಿಲ್ಲ. ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಚಾಚಿರುವ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಂತೂ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅದು ಚೆಲ್ಲುವ ಹೂಗಳನ್ನು ನಾನು ಆರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಣವಾದರೂ ನಿಂತ ಸಂಭ್ರಮ ನನ್ನದಾಗಿದೆ.

— ಸವಿತಾನಾಗಭೂಷಣ

ಬೆಲೆ : ಮುವ್ವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳು